1883 TIZENHETEDIK ÉVFOLYAM. 6. SZÁM. BUDAPEST, VASÁRNAP, JANUAR 7.

SZERKESZTŐSÉG:
BUDAPEST, IV. HIMZŐ-UTCZA 1. SZ.
KÉZIRATOKAT VISSZA NEM KÜLDÜNK.
CSAK BÉRMENTES LEVELEKET FOGADUNK EL.

ELŐFIZETÉSI DIJ:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva:
Egy egész évre 20 frt | Egy negyedévre 5 frt
Egy fél évre .. 10 frt | Egy hóra 1 frt 80 kr.
Külföldre: 3 hóra Németországba 8 frt 30 kr. Franczia-, Olasz-, Orosz-, Török-, Görög-, Spanyolországokba, Svájcz-, Románia és Szerbiaba, valamint amaz országokba, melyek a postaszerződéshez tartoznak, negyedévre 9 frt 20 kr.
Egy szám 6 krajczár.

EGYETÉRTÉS.

KIADO-HIVATAL:
BUDAPEST, IV. HIMZŐ-UTCZA 1. SZ.
HIRDETÉSEKET ÉS NYILTTÉRBE VALÓ KÖZLEMÉNYEKET FELVESZ A KIADÓHIVATAL.
Hirdetéseket felvesz a külföldön:
Bécsben: OPPELIK A., I. Stubenbastei Nr. 2.
MOSSE RUDOLF, I. Seilerstätte Nr. 2.
HAASENSTEIN és VOGLER, I. Wallfischgasse 10.
DAUBE G. L. és TÁRSA, I. Wollzeile Nr. 12.
STERN MORITZ, I. Wollzeile Nr. 22.
DUKES MIKSA, I. Riemergasse Nr. 12.
HERNDL ALAJOS, I. Wollzeile Nr. 25.
Frankfurtban a/M.: DAUBE G. L. és TÁRSA.
Párisban: R. MOSSE, 40, r. Notre-Dame-d.-Victs.
AGENCE HAVAS (place de la Bourse).

Budapest, jan. 6.

Az ujév annyiban tekinthető nevezetes dátumnak az *egyiptomi kérdésben,* hogy az év első napjáról van keltezve az az *angol körjegyzék,* mely Angliának az egyiptomi ügyben való eddigi ténykedését a hatalmak elé terjeszti. Francziaországgal egyáltalában nem sikerült megegyezésre jutnia az angol kormánynak, s miután a tárgyalások sikertelenségéről végkép meggyőződött, abban hagyta az egészet s egyenesen *Európához* fordult. Elmondja ebben, hogy bár Anglia nem kapott európai mandátumot s mindent a maga felelősségére tett és *egyetlen hatalomnak sem tartozik működéséről számadással,* mégis önkényt értesiti az európai hatalmakat arról, a mit Egyiptomban a rend helyreállitása, a kedive kormányának ujjászervezése és tekintélyének fenntartása érdekében tett. Elismeri ugyan a jegyzékben az angol kormány, hogy egész *Európának közös* érdeke van abban, hogy Egyiptomban rend és rendezett kormányzat legyen, de ennek helyreállitására és biztositására *maga* vállalja el a felelősséget. Igaza van tehát a *Times*-nak, midőn azt mondja, hogy Anglia Európától sem eddigi eljárásának helybenhagyását, sem azt nem kéri, hogy a hatalmak a további teendők iránt nyilatkozzanak. Arról, a mit az angol miniszterek ismételten emlegettek, hogy Egyiptom ügyeinek végleges elintézése és megállapitása Európa dolga lesz, szó sincs a jegyzékben. Az angol kormány nem szólitja fel a hatalmakat nézeteik, kivánságaik nyilvánitására, csupán annyit mond, hogy *Anglia rendszabályai,* mint eddig, ezentul is többnyire csak *az események által fognak meghatároztatni.* Szóval az angol kormány nem kér és nem igér semmit. Csupán egy pontban tesz határozott *javaslatot,* de épen ez a pont olyan, a mely *nem tartozik* az általános egyiptomi kérdéshez. Anglia ugyanis arra hivja fel az európai hatalmakat, hogy mindnyájan együttvéve ismerjék el elvben a *szuezi csatornán való szabad hajózást,* azaz a csatorna tekintessék *tenger-ágnak* s a jövőben az *összes nemzetek mindennemü hajói* előtt szabadon álljon, s csak az általános tengeri törvénynek legyen alávetve, mely a területi joghatóságok szokott határán belül való hadmiveleteket megtiltja. E szerint magában a csatornában és a bejárásoktól 3 mértföldnyire hadmüveletek tiltva lennének, s erre vonatkozólag *külön egyezmény* köttetnék.

Mint látható, az angol kormánynak e jegyzékből kitünő álláspontja legkevésbé sem felel meg annak, a mit Anglia előzetesen igért, s a mit tőle a hatalmak egyértelmüen el is vártak. Az *olasz zöldkönyvben* ugyanis a római német nagykövetnek következő nyilatkozata is foglaltatik:

A berlini kabinet ugy vélekedik, hogy az egyiptomi helyzet *csakis az összes hatalmak beleegyezésével* szabályozható véglegesen. Meg lehet engedni, hogy egy hatalom a többi hatalmak beleegyezése és ellenkezése nélkül *ideiglenes* intézkedéseket tegyen a maga speciális érdekeinek megóvására; de a *szerződéseken alapuló helyzet jogérvényes megváltoztatása csupán a consensus omnium által lehetséges.* Németország ugy vélekedik, hogy annyi volna, mint *szerződésszegést* kisérteni meg, ha az *egyiptomi kérdést az ő közremüködése nélkül* akarnák megoldani, s véli magát feljogositottnak arra, hogy ily szándékot másban a priori föltételezzen.

Az olasz zöldkönyvről szólva, fölemlitjük egy füst alatt a legujabban kiadott *spanyol vörösköny vet* is, melynek okiratai azonban alig számithatnak közérdeklődésre. Csupán az a 29 okirat érdemel némi figyelmet, melyek Spanyolországnak abbeli fáradozásait tüntetik föl, hogy a szuezi csatorna kérdésében esetleg összeülendő európai konferencziába Spanyolország is meghivassék. A bécsi, berlini, párisi, pétervári és konstantinápolyi kabinetek Spanyolország emez Olaszország által támogatott kivánságának teljesitésére hajlandóknak mutatkoztak; Lord *Granville* ellenben, bár szintén nem viselte magát visszautasitólag, kijelenté, hogy Anglia ugy sem engedhet meg olyan kollektiv beavatkozást, mely háboru esetén a csatornát Anglia előtt bezárná, hogy gyarmataival ne közlekedhessék.

UJDONSÁGOK.

— jan. 6.

— ***Személyi hirek.*** Simor János bibornok primás, mint már röviden megemlitettük, tegnap Budapestre érkezett; a primás viruló jó szinben van, a római ut még hasznára volt. Három órakor, röviddel megérkezése után, Pápay udvari tanácsos jelent meg a bibornok-primásnál meghivást hozván az udvari ebédre; a délután folyamában az egri érsek és a szepesi püspök, este Pellet és Markus kanonokok tisztelegtek. — *Károly* Lajos főherczeg e hó 10-én adja Bécsben az első bált, melyen Rudolf trónörökös és Stefánia főherczegnő is jelen lesznek. — *B. Sennyey* Pált és gr. *Apponyi* Albertet az aradi minorita kolostor konfratereknek választotta. — *Levinszki* február hóban Aradon jótékonczélu felolvasást tart.

— ***A trónörököspár keleti utazása.*** Polából irják e hó 2-ról: gr. Bombelles, a trónörökös főudvarmestere tegnap Polába érkezett és ma ismét vissza utazott Bécsbe. Lejövele kapcsolatban van az előkészületekkel, a trónörököspár keleti utazására, a mely Jeruzsálemig és a pyramisokig fog terjedni (?) A «Fantasie» nevü udvari yacht, a melyen utazni fognak, most oly állapotban van, hogy a parancs vétele után 48 óra alatt utra kész lesz. Előbbi jelentések szerint a trónörökös pár Görögországba és Albániába fog utazni.

— ***Bál az udvarnál.*** E hó 8-ikán lesz bál az udvarnál, melyre a meghivott tábornokok, törzs és főtisztek nyolcz óra előtt jelennek meg és pedig mindnyájan diszben, tábori öv nélkül. A nagykeresztek szalagjait nem tüzik föl; a tisztek, kivéve a huszárokat, kik a csizmába huzott piros nadrágot itt is kötelesek viselni, szalon-pantallonban jelennek meg; sarkantyut nem viselhetnek, csakis gombosat.

— **A boszniai mohamedán egyház-kormánynak** Budapesten időző tagjait ma délután két órakor Tisza Kálmán miniszterelnök is fogadta kihallgatáson. A küldöttséget ezuttal is Oliva Carlos kalauzolta és ő tolmácsolta Hilmi efendinek török nyelven elmondott beszédét is. Hilmi efendi üdvözölve a miniszterelnököt, elmondotta — a mit a királynak is mondott — hogy őket a bosznia mohamedán nép küldötte, de hozzátette azt is, hogy igen szivesen jöttek Budapestre, annyival szivesebben, mert ismeretes dolog, hogy a magyar nemzet rokonszenvez a törökkel és hogy a török is szereti a magyart. Ők tehát annyival szivesebben ragadták meg a Budapestre jövetel alkalmát, mert a király most itt időzvén, itt a magyar földön nyilvánithatták hódolatukat, és egyuttal eljöhettek a magyar kormány fejéhez is tudatni vele a mohamedán nép vonzalmát. Végül a miniszterelnök pártfogását kérte Hilmi efendi. A miniszterelnök néhány szives szóval örömét fejezte ki a fölött, hogy fogadhatja a küldöttséget, mire a kihallgatás véget ért.

— **A walesi herczeg és a magyar ipar.** A walesi herczeg Szabó János fővárosi szücsnél megrendelt annak idején egy magyar női diszmentét, mely most elkészült és néhány napig még megtekinthető esti 5—7 óra közt fentinek kigyóutczai üzletében. A mente igazán szép munka, a nemzeti szinház mintája után készült. Gyönyörü fehér brokát ezüstszövésü virágcsokrokkal nyitott kettős ujakkal, széles kerek gallérral, kiváló szép ezüstrókaprémmel szegélyezve, a gombozat ezüstszálakkal átszőtt fehér selyemzsinór és tiszta gombkötő munka minden drágakő nélkül, bélése wattirozott, fehér atlasz letüzdelve. Ára 2000 frt. Egy másik rendelése a herczegnek egy fekete huszárka szintén brokátból, melybe nagy kalászok vannak szőve, és asztragán prémmel van beszegve, fekete selyem zsinórral és vitézkötéssel, szorosan testhezálló és Blahánénak a «Huszárcsiny»-ban használt egyik huszárkája után készült.

— **Véres póstarablás.** Ujvidékről irják lapunknak e hó 2-áról: Ismét iszonyu gonosztett követtetett el Ruma tájékán. Még föl sem száradt az ártatlan áldozat vére, melyet e környéken az elmult nyáron egy szerb kalugyer és kedvese ennek férjén elkövetett s a halálra itélt bünösök még meg sem bünhődtek s már is példátlan vakmerőséggel elkövetett gyilkosság és postarablás tartja Ruma környékének lakosságát nagy izgatottságban. Karácsony másodnapján ugyanis, reggel 5 óra felé indult el a rumai posta Csalmára 16,000 frt készpénzzel. A kocsis mellé fegyveres őrt is adtak. A postának 10—11 óra felé kellett volna Csalmára érkeznie, de nem jött meg. Ekkor a csalmai postás rosszat sejtve, sürgönyzött Rumára, hogy mi az ok a posta meg nem érkezésének? Kérdést intézett a rumai postahivatalhoz: vajjon hány órakor indult el a posta? A felelet az volt, hogy 5 órakor reggel. Nyomban jelentést tettek a rumai biróságnál s az egy küldöttel s a csendőrséggel azonnal elindult a postakocsi keresésére. Nem sokáig kellett keresgélni, mert Rumától alig félórányira fekvő Jászka község közelében megtalálták egy dülő uton a postakocsit s rajta a két áldozatot is. A kocsist szétzuzott fejjel s három lövéssel teritették le s a fegyveres őr mellen és homlokon keresztül lőve élettelenül hevertek egymás mellett, lótakarókkal leteritve. Nem messze a kocsitól ott feküdt a feltört láda, melyből 10 ezer forint bankjegyekben s 6 ezer aranyban raboltatott el. Levelek s különféle csomagok szerteszéjjel hevertek a földön és csak egy értéktelen levélcsomag maradt érintetlen. Bünjel gyanánt nem messze a kocsitól ott hevert a véres fejsze, melylyel a gyilkosok a kocsis fejét a szó szoros értelmében összezuzták. A gyilkosság az országuton követtetett el s csak azután tértek a földek közé, mert a vérnyom a vizsgálóbiróságot oda vezette, hol már a rablás történt. A lovak ki voltak fogva s a kocsihoz kötve, melynek kötőfékei is egészen véresek. Az ártatlan áldozatok másnap törvényszéki végzés következtében fölbonczoltatván, ugyanaz nap este az egész környéknek mély részvéte mellett temettettek el. A kocsis Körmendi József rumai családos ember, kinek gyászos végét neje és két árvája siratja. A küldöncz Wurm Ferencz magyar származásu nőtelen legény. Az izgatottság rendkivüli s nemcsak Rumán és környékén, hanem Ujvidéken is ez képezi a beszéd tárgyát. A gyilkosok erősen nyomoztattnak, de eddig minden eredmény nélkül. Gyanusittatik egy volt postalegény, kit szolgálatából nemrég elbocsájtottak. Nyomban el is fogták, de eddig mindent makacsul tagad. Alibijét azonban nem tudja igazolni.

Rövid hirek. ***Tüz.*** Keszthelyen jan. 3-án éjjel tüz volt. A tüzoltók erélyes és fáradhatlan munkássága folytán egy háznál több nem éghetett el. — ***A «Sziget»*** czimü lap, mely M.-Szigeten, Szöllőssy Balázs szerkesztése mellett jelent meg, ujévtől kezdve megszünt. — ***Csikszeredában*** ismét dühöng a roncsoló toroklob. — ***Kivándorló székelyek.*** Ujév napján Zalánból hat székely család költözött ki Szebenmegye Ladomos községébe. — ***Zalamegyében*** a községi és megyei utak a hóolvadás és sok esőzés következtében oly rosszak, hogy a közlekedés azokon csak életveszélylyel jár.

= **Őrült a nemzeti szinházban.** A nemzeti szinház tegnapi előadásán, a negyedik felvonás vége felé a III. emeleten egy elegansan öltözött fiatal ember hirtelen felugrott a székéről s látcsövét felkapva egész erővel a földszintre dobta. Egyuttal olyan mozdulatot tett mintha maga is utána akarna ugrani, azonban szerencsére a rendőr épen mellette állott s tette végrehajtásában megakadályozta, karját megfogva, kivezette a szinházból. A folyosón, majd a szinház udvarán a fiatal ember elkezdett kiabálni, dühöngeni s egyre azt hajtotta, hogy: «ma nem nyitom ki a pénztárt!» Minden csillapitó szó hasztalan volt a dühöngő lecsendesitésére, minek folytán az időközben értesitett rendőri felügyeletet tartó rendőrtisztviselő, a szerencsétlen megőrült fiatal embert egy polgári biztos és egy rendőr kiséretében, kocsin beszállittatta a Rókus megfigyelési osztályára. A szerencsétlen ifju K. technikus, jó módu szülők gyermeke. A jelenet semmi zavart nem idézett elő a szinházban, a mennyiben a ledobott látcső senkit sem ért s a közönség azt hitte, hogy az valamelyik páholyból véletlenségből esett le, különben meg az ifju eltávolitása rendkivül gyorsan történt.

Az udvar köréből.

— jan. 6.

A *király* ma nem volt el hazulról. Délután egy órakor fél óráig tartó magán-kihallgatáson fogadta a bosnyák mohamedán konzisztórium tagjait: Hilmi efendi reisz ül ólemát, Nezir efendit és Nureddin efendit, a kik Oliva Carlos cs. és kir. konzul s szerajevói rendőr-igazgatóval együtt járultak a király elé. Oliva volt a tolmács is, előadva, hogy a bosniai mohamedán nép hódolatának a kifejezése végett küldötte a konzisztórium tagjait. Előadta továbbá, hogy a mohamedán nép sajnálattal tapasztalta azelőtt, hogy az ő érdekeit nem méltatták figyelemre; most azonban, a mikor a király önmaga karolta fel a mohamedánok ügyét s kinevezte az egyházi konzisztóriumot, meggyőződött, hogy ő felsége atyailag gondoskodik rólok is, szivén viselve az ő érdekeik előmozditását is. A konzisztórium (egyházi kormány-tanács) kinevezése olyan nagy hálára kötelezte a mohamedánokat, hogy rögtön a kinevezés megtörténte után elhatározták hódoló küldöttséget inditani a királyhoz. A jelenlevők tehát nemcsak a magok, hanem a mohamedán nép nevében fejezik ki hódolatukat, kérve a felséget, hogy atyai jó indulatában őket továbbra is tartsa meg. A király igen kegyesen fogadta a küldöttséget s a hódolat kifejezése után még ott tartva, részletesen és nagy érdeklődéssel kérdezte a jelenlevőket — Oliva tolmácsolása mellett, — a megszállott tartományok viszonyai felől. Kérdezősködött a lakosság felekezeti viszonyai, az ipari és kereskedelmi viszonyok és egyebek felül. A király — a küldöttség tagjainak állitása szerint — igen jól van tájékozva a bosnyák és herczegócz állapotok felől. Válaszában kijelentette, hogy a mohamedán nép ügyét továbbra is elősegiteni törekszik s végül biztositva jó indulatáról, elbocsátotta a küldöttséget. A küldöttség tagjai valamint a megérkezésnél, ugy az eltávozásnál is — keleti szokás szerint, — kezeiket előbb homlokukhoz értetve, mellőkön összetették s mélyen meghajtották magokat, háromszor téve meg ezt az üdvözlést.

Este hat órakor a király ebédet adott, a melyen kivüle s a trónörökös páron kivül jelen voltak: Simor János esztergomi herczeg-primás, Samassa József egri érsek, Széchenyi Gyula gróf, Majthényi László gróf, Péchy Tamás képviselőházi elnök, Csáky László gróf, Nyáry báró (József főherczeg főudvarmestere) és Károlyi Gyula gróf belső titkos tanácsosok, Szápáry István gróf és ifjabb Mailáth György főispánok, Pallavicini Ede őrgróf, Berchtold gróf, Csáky Rudolf gróf, Oliva Carlos konzul és szerajevói rendőr-igazgató, Hilmi efendi a megszállott tartományok reisz ül ulemaja, Nezis efendi és Nureddin efendi a mohamedán konzisztórium tagjai, Hohenlohe-Schillingsfürst herczeg a király főudvarmestere, Fratricsevics Ignácz lovassági tábornok s a magyar testőrség kapitánya. Mondel báró főhadsegéd, Popp b. vezérőrnagy a katonai iroda főnöke, Christalnigg gr. szárnysegéd, Nopcsa báró a királyné főudvarmestere, Festetics grófné és Mailáth Sarolta udvarhölgyek, Pálffy gróf vezérőrnagy a trónörökös főudvarmestere, Nostitz gróf, Rónay püspök és Pápay udvari tanácsos a polgári kabineti iroda főnöke. Az ebéd két óra felé ért véget, mely után a férfiak a szomszéd terembe vonultak, a hol a király jó félóráig cercle tartott.

A királyné ma délben fedett kocsin az udvari lovagoló iskolába hajtatott, a honnan mintegy másfél órai lovagolás után, szintén kocsin tért vissza a várpalotába s egész délutánt otthon töltötte.

A trónörökös nejével együtt tizenkét óra előtt kocsiztak ki a várpalotából s pontban tizenkét órakor megérkeztek a Koburg herczegi párhoz, a kikhez dejeuner-re voltak hivatalosak. A dejeuner-n a trónörököspáron kivül ott volt József főherczeg is, a kik mindnyájan egy órakor távoztak el a Koburg-palotából.

Félkettőkor a trónörökös a bosniai mohamedán küldöttséget félóráig tartó kihallgatáson fogadta. Pár perczczel a kihallgatás megkezdése után megjelent a királyfi neje is, mindvégig ott maradva a kihallgatáson. A trónörökösnél nem volt szükség tolmácsra, mert a királyfi — bár nem tökéletesen, de — meglehetős folyékonyan beszél szerbül, a mely nyelv nagyon kevésben különbözik a bosnyák nyelvtől. Hilmi effendi reisz ül ulema bosnyák nyelven mondotta el, hogy ők a mohamedán nép küldöttei s a királynál hódolatukat kifejezve, nem akarták elmulasztani, hogy a trónörökös pártfogását kikérjék és a mohamedán népet jó indulatába ajánlják. A trónörökös megszólitotta a küldöttségnek mindegyik tagját (folytonosan szerbül beszélve,) kérdezősködött az ottani viszonyok felől. A királyfi neje is intézett a küldöttség tagjaihoz kérdéseket, a melyeket férje tolmácsolt. Megkérdezte, hogy nemzetiségre nézve milyen népek laknak a megszállott tartományokban, minő vallásfelekezetek vannak és végül kérdést intézett a viseletekről is. Mind a királyfi, mind pedig neje igen kegyesen fogadták a küldöttséget s a trónörökös végül biztositva annak tagjait mind a maga, mind pedig neje jó indulatáról, azzal a kijelentéssel bocsátotta el, hogy pártfogolni fogja ügyüket. A reisz ül ulema a kihallgatás végeztével ég felé emelve karjait, néhány szóból álló imát mondott s azután megáldotta a trónörökös párt.

Mária Valéria főherczegnő ma is megtette két órai sétakocsizását *Auersperg* Aglája herczegnő és *Korniss* grófné kiséretében. A nap többi részét a várpalotában töltötte.

A budai várpalotának villamos fénynyel való kivilágitási próbája ma elmaradt, mert a sodronyok még nincsenek mindenüvé bevezetve. A ma elmaradt próbát holnap tartják meg.

SZINHÁZ, MÜVÉSZET.

— **A nemzeti szinház** mai «Hunyady László» előadásán a *trónörökös pár* egészen váratlanul megjelent. A mint épen az első felvonás befejezte után Rudolf trónörökös és Stefánia főherczegasszony a királyi páholyban megjelentek, a meglepett közönség harsány éljenzésbe és tapsba tört ki, mely több másodperczig tartott. A trónörökös pár a páholyból kihajolva köszönte meg a szives fogadást. Stefánia főherczegasszony, ki gyönyörü szinben van, rózsaszin satin merveilleux-ruhát viselt, nagy rózsaguirlandokkal, melyek gyémánttükkel

Nemzeti szinház.

(«*Ida*», vigjáték négy felvonásban, irta *Rákosi Jenő.* Első előadása a nemzeti szinházban, 1883. január 5-én.)

Az ötvenes évek drámája egy maszkot talált fel, melynek ép oly állandó szereplése volt az akkori szinpadon, mint Maccusnak az atellai játékokban vagy Arlecchinonak a commedia dell'arte bohóságai közt. Ez a többé-kevésbbé szellemes, de mindig okoskodó alak: a «raisonneur» amolyan közvetitő-féle szerepet játszott egyfelől az iró és személyei, másfelől az iró és közönsége közt, láthatólag abból a czélból, hogy a szinpadon kellő kifejezést és kellő hatást szerezzen annak a sivár moralizálásnak, mely a divatos szinműnek uralkodó eleme volt. Folyton készletben tartott theatralis jelmeznek használták, a mely a «vitatkozó drámá»-val együtt kopott el s ment ki a divatból. A mikor ennek örökébe a «kedély drámája» lépett, a szinházi fogason a filozofáló fekete frakk helyét a *jóságos rokolya* foglalta el, mely bármennyire különbözik is elődjétől, örökölte annak közvetitő természetét. Ezt a costume-öt ma ott találjuk csaknem minden uj darabban: néha ősz paróka, máskor fekete fürtök kiséretében, de mindig ugyanazzal a hivatással. Ő a jó szellem, a szereplők sorsának intézője, az életbölcseség hirdetője, közbenjáró a szivügyekben s magyarázója a tanulságnak, melyet a szerző egész drámai elérzékenyedése kifejezni akar. Azzal a jól eső és biztos tudattal mehetünk minden première-re, hogy találkozunk vele, ott lesz és gondoskodni fog, hogy felzaklatott erkölcsi érzékünk kielégitést nyerjen. Minden héten háromszor látjuk: mint Réville herczegnőt az «Unatkozó Világ»-ban, mint Desvarennesnét «Panin Szergius»-ban, mint báronét a «Stomfay-család»-ban; persze azzal a különbséggel, hogy mig a Pailleron kedves öreg asszonya a rococo idejéből maradt drága, nehéz öltözetet viseli, mig a párisi polgárnő ruhája finom selyemből készült, a magyar báronő öltönye daróczból való. Ott kevesebb müvészet, amott több, itt csak puszta mesterség; de az alak lényegében ugyanaz marad: korunkhoz közelebb álló, s kedélyesebb női formája az egykori örökös Desgenaisnek, maga a megtestesült konvenczió, egy folyton alkudó ügynök a drámairó és az okoskodó publikum között. Hogy előbb-utóbb ez is a raisonneur sorsára jut, előre lehetett látni; Rákosi Jenőn valóban megesett a szerencsétlenség, hogy az ismert alakot unalmasnak találták, midőn, nem tudni hányadszor, az ő karján jelent meg, pedig nem cziczomázta fel kevesebb ügyességgel, mint például Csiky a maga báronéját. Ki tudná kiszámitani, melyik pillanatban avul el valamely fikczió s «melyik ősz hajszállal kezdődik az öregség?» Tény az, hogy tegnap este kétkedőleg mosolyogták meg *Ida* «gondviselés»-ét s ezáltal visszautasitották a legelső egyezményt, melyet a szerző kinált. Mi ne legyünk oly tartózkodóak, fogadjuk el, mint oly eszközt, melyhez a szerző jobbnak hiányában volt kénytelen folyamodni. A szinpadi konvenczióra haragos szemeket vetni amugy is félszeg dolog: a ki figyelmesen vizsgált meg valaha egy jól működő drámai gépezetet, tudni fogja mennyi szeg, mennyi csavar s mennyi más feleslegesnek látszó eszköz kell arra, hogy azt a szellemi erőt, mely a mozgást előidézi, egy szóval a képzelmet, szabályozni lehessen.

«Ida» intéző szelleme az öreg Gógánfay grófné, egy fiatal szivü nagymama, a ki aranyos öregségében jóltevője minden szegénynek s pártfogója minden szükséget szenvedőnek. Az ő termében a szerdai nap, midőn az első felvonás játszik, a polgári vendégek és a nélkülözők otthona. Amazok szórakoztatni, emezek segitségét kérni jönnek hozzá. Ida, a kit különösen szeret, ez utóbbiakhoz tartozik. Nem gyermek-leány már, ide s tova harmincz éves, tehát abban a korban, midőn lassankint le kell mondani minden ábrándról. Fiatalabb korában nem akart férjhez menni; a neveltetés, melyben részesült, válogatóssá tette, s nem fogadott el olyan házasságot, a mely környezetéhez illett volna. Aztán meg volt egy kis regénye is: sok évvel ezelőtt szeretett egy férfit, a ki hirtelen tünt el közeléből, mielőtt még alkalma lett volna csak a nevét is megtudnia s a kinek emlékét az idő csak lassan tudta elölni szivében. Elhatározását azonban nem bánta meg, még most sem, midőn szülők, férj s minden támasz nélkül egyedül áll a világon, midőn a nyomor fenyegető kisértete áll előtte. Hogy ez elől megmeneküljön, kéri a grófné támogatását. Annak a jó szivéhez és nemes lelkéhez pedig egy másféle folyamodást is intéznek. Unokájának: Andornak barátja és párisi mentora: Béla gróf állit be hozzá. (Csak a keresztneveket emlitjük, mert a Rákosi nevei valósággal monstruozusak.) Most tért meg hosszu külföldi utjából, a honnan egy legalább is különös elhatározást hozott magával. Gyermekének, első, szerencsétlen házasságából született leányának akar anyát adni, a nélkül, hogy magának feleséget venne. Azért fordul a grófnéhoz, hogy ajánljon neki egy nőt, a ki képes volna elfogadni ezt az «ideális» megbizást; vakon bizik a grófné választásában. Az öreg Gógánfayné nem igyekszik eszére térileni, hanem előadja az ajánlatot Idának, a ki csakugyan ráterмettnek hiszi magát e furcsa hivatásra s az ajánlatot elfogadja. Az eszes öreg nő csak akkor kezd tépelődni, vajjon jól cselekedett-e, midőn Ida, a kölcsönös bemutatás és megegyezés után megsugja neki, hogy Bélában régi szerelmesét ismerte fel. Az nem emlékszik már reá.

Merészebb expoziczióval régen állott drámairó közönségünk elé. A föltétel oly mértéken tul különös, oly kivételes, mondjuk ki a szót, olyan hóbortos, hogy a közönség az első pillanatban nem tudja, komolyan szólnak vagy tréfálnak-e vele? Csakhamar kiderül, hogy a föltételt a szerző és a szereplők a legkomolyabban értik. Bár mennyire ingadozó legyen is az drámai alapnak, bármily kevéssé lássuk is «ideális»-nak, még mindig marad fenn egy ok, hogy érdekkel várjuk, mit épit a szerző e bizonytalan alapra? Azt mondhatja nekünk: «hypothézis nélkül nincs dráma. Érzem a helyzet kivételességét, nehézségét, de ne tagadjátok el a lehetőségét. Tudom, hogy e jellemek nem mindennapiak, de szükségem van ilyen jellemekre, hogy bebizonyitsam a tételemet.» És meg kell adni, hogy Rákosi nem rosszul mentegette föltételét, s a mennyire észszerütlen dolgot észszerüen védeni lehet, külső okoskodásokkal ügyesen támogatta azt. A legnagyobb kérdésre persze nem kaphatunk feleletet; a föltételben nincs igazság, mert nem egyezik meg semmiféle társadalmi fogalommal, de van valami logikus, a mennyiben egy, az észszerüségnek megfelelő tételt vezet be. Ez ilyen formán szólna: «a házasság nagy és szent dolog, mely csak czél lehet és soha sem eszköz. Vétek eszközül használni a legnemesebb czélra is, s a kik e tévedésbe esnek, hamar megérzik kényszer-helyzetük átkát. A házasságnak csak egy törvénye van a szerelem; de arra maga kényszerit, hogy ezt az egy törvényét tiszteletben tartsuk.» Semmi kifogás. Tehát előre láthatólag azt fogja nekünk a szerző megmutatni, mint közeledik egymáshoz e két idegen sziv, melyeket a házasság külső formasága praedestinált arra, hogy egygyé legyenek. Igen érdekes théma ez, mely kitünő feldolgozókra talált a regényirodalomban; romancier-k mindig nagy előszeretettel festették két különböző elme és sziv egymáshoz hasonulását. Drámai formában érdeke kétszeres lehet. Talán a gyermek idézi elő a közeledést; akiért a kölcsönös hiba történt? Nagyon valószinü. De egy bizonyos: e csomóból drámának kell fejlődnie, teljesen komoly hangu, vigjátéki elemektől ment drámának, mely kizárja a komikai eszközöket. Mit jelent tehát, hogy a szerző «vigjáték»-nak nevezi munkáját?

E kérdésre a második felvonás még nem ad választ. Csak kevéssel vagyunk előbbre. Az esküvő megtörtént: Ida fogadja a kiváncsiakat, a kik látogatására jönnek. Látjuk, hogy ugy viseli magát, mintha mindig közöttük forgott volna: Béla nagyon meg van elégedve a nagymama választásával. Mi azonban nem vagyunk megelégedve a Rákosiéval, a ki igen neveletlen s kétségen kivül alantas származásu grófokat és hölgyeket vezetett a Béla palotájába. Azok a «tüszurások», melyekkel Idát illetik, inkább a konyhára, mint a salonra emlékeztetnek. Marquis de Mascarille és vicomte de Jodelet elmésségei ezek — nem a molièrei komikumban, hanem a vaskosságban. Szerencsére a szerző tapintatos volt és rövidre szabta e jelenetet. Ida mindenkép méltónak mutatja magát hivatására, méltósággal felel meg a kiváncsiaknak s aztán meleg szeretettel öleli keblére a tizenhat éves leányt, a kit ezután gondoznia kell s a kit apja most hozott haza a zárdából, a hol egész életét töltötte. E felvonás kielégitetlenül hagyja az érdeklődést, de előbbre visz egy előkészitéssel.

A harmadik felvonásban kátyuba kerül a dráma s komikus jeleneteket látunk, melyeknek semmi köze a szerző tételével. Megleljük a szinlapon is gyanusnak tetszett «vigjáték» szó magyarázatát. Egyértelmü az Arabella grófnéval, Béla kedvesével, a ki, mintha égből cseppent volna, oly váratlanul érkezik a megkomolyodott gróf házába, hogy ott egy kis vidám zavarnak és komikus ijedtségnek legyen okozójává. Arabella mint vig czimbora viselkedik Andorral s még fesztelenül Bélával szemben, ugy hogy a néző, a ki nem egykönnyen zökken át egyik hangulatból a másikba, kissé zokon veszi a szerzőtől az általa bevezetett hölgy tul élénk allurejeit. Béla gróf sem örvend neki, de nem szabadulhat meg tőle. Az pedig egész az arczátlanságig megy vakmerőségében s a mit sem gyanitó Idával meghivatja magát az uj pár első estélyére. A mi ezután következik, az tiszta komédia. Béla zavarában Andor kalapjával rohan el, hogy rábirja Arabellát az otthon maradásra s hasonlóan komikus sietséggel távozik Andor nagyanyjához, hogy a grófné ismert bölcseségével elejét vegye a botránynak. A zaklatott férj, miután megigértette kedvesével, hogy lemond vakmerő szándékáról, nyugodtan tér vissza, de mikor a legbiztosabbnak hiszi magát, a vendégek nagy meglepetésére Arabellát jelentik be. Béla elveszti fejét, de nem Ida, a ki megtudva a valót, kiutasitja a tolakodót. A jelenet hatást tett, de korántsem olyat, a milyet a szerző várhatott. Ő bizonynyal a büszkeségében megsértett nőt akarta elénk állitani magasztos felháborodásában; a közönség pedig, mely nem akarta magát kizavartatni a kényelmesebb vigjátéki hangulatból, nem látott a jelenetben egyebet, mint a kalandornő megszégyenülését és — nevetett. Nevetett az elhatározó momentumban, mert abból a pathosból, melylyel Ida szól s abból az elragadtatásból, melylyel föllépését fogadják, kétségtelen, hogy a szerző e mozzanatban drámai magaslatot akart elérni. És még az az elégtétele sem lehetett meg, hogy *Helvey* k. a., mint valaha Duclos, lekiáltott volna a földszintre: «Ris donc, sot parterre, au plus bel endroit de la pièce», — Ida személyesitője, a ki különben müvészetének egész erejét felhasználta a czimszerep helyes ábrázolására, e jelenetben, a helyett, hogy fenséges lett volna, bágyadt volt és szintelen. Igazat adott a parterrenek s az élére állitott helyzet megbukott.

Ez elhatározta a darab sorsát. A következő jelenet nem volt arra való, hogy helyre hozza a rossz utra tévedt hangulatot. Ha az előbbi momentumot félreértették, emezt egyáltalán nem értették meg. Ida erélyes rendelkezése után Béla elragadtatva kér bocsánatot, de felesége kemény szavakkal figyelmezteti kötelességére nem a maga, hanem a gyermek nevében, kinek otthonát őrzi. Béla is e gyermekre hivatkozva eseng, hogy az ő érdekében bontsák le a gátat, melyet maguk emeltek, de Ida méltósággal utasitja vissza, s megtagadja a csókot, melyet Mimike kér apja számára.

Láttuk hát a vigjátékot, melyet a szinlap jelzett, de csak e vékonyka összeütközésben találtuk meg a drámát, melyet az expoziczió igér. Az utolsó felvonásra esnék talán az egész drámai suly? Korántsem; ott egy uj vigjátékot látunk. Mimike, akinek korához képest nagyon is kinyiltak a szemei, észreveszi az apja és mostohája közti viszony sajátszerüségét s abból zárdában képzett fejecskéje éleselmüségével azt következteti, hogy Ida az ő Andorába szerelmes. Egy a dolog is természeténél fogva komikus jelenetben szemrehányásokat tesz Idának, s féltékenységében igen mulatságosan viseli magát. A Rákosiénál jelentékenyen erősebb drámát is megölne egy ilyen tiszta vigjátéki jelenet, plane ugy játszva, a mint tegnap *Csillag Teréz* kisasszonytól láttuk. Hogy e jelentékeny tehetségü fiatal szinésznőnek igen kevés izlése van, azt mindannyiszor bebizonyitja, a hányszor valamely kényesebben irt szerepet játszik. Még mindig nem látta jónak megtanulni azt a száz éves maximát, hogy nem az iró van a szinészért, hanem a szinész az iróért. A legnagyobb önkénykedéssel teszi rikitóvá mindazt, a mi szerepében discret, ha másképp nem várhat hatást. Ezuttal, mint ha azt a vigságot, melyet a «Kis szórakozott»-ban oly sajnosan nélkülöztünk, pótolni akarta volna, bohózatos szereppé tette «Mimik»-ét, s ez által megadta a kegyelemdöfést az amugy is áldozatra szánt darabnak. A szerző elmondhatta rá: «vajjon igazán én irtam ezt a szerepet?» persze nem azzal az örvendetes meglepetéssel, mint Voltaire, midőn Clairont látta játszani.

A féltékenykedési jelenet után rögtön megtörténik a kibonyolitás. Ezt már csak ugy vetette utána a szerző a balul sikerült darabnak. Ida, elveszni látva leánya szeretetét, levelet ir a grófnénak, tudatva, hogy bár szereti férjét, elhagyja uj otthonát, s nem tér oda vissza többé; Béla meg nejének ir meleg sorokat, szerelméért esengve. A grófné, a ki Mimike naiv szavaiból is kitalálta a valót, a két levél segitségével közelébb hozza egymáshoz a férj és feleség szivét, ugy hogy azok egyszerre mondanak le arról az egyezésről, mely már régóta keserves válaszfal volt előttük. Mimike pedig hozzá mehet féltett Andorához.

Láthatni, hogy a komoly drámai thémát, melyet az expoziczióban fölvetett, a szerző nem tudta megoldani s e feladat elől vigjátéki furfangokkal tért ki. Ezzel elvesztette lábai alól a talajt, melyen biztosan mozoghatott volna. A dráma nem tür meg kétféle szint, a mint az emberi természet sem tür meg egyszerre kétféle hangulatot. A gond és választékosság azonban, melylyel Rákosi darabját megszerkeszteni igyekezett, nem veszett egészen kárba. «Ida» jeles tulajdonai, kerek, határozottsággal irt expozicziója, egyes jeleneteinek simasága, csiszoltsága, a dialogjaiban nyilatkozó erő, s a drámai elevenség, mely a darab egészétől meg nem tagadható, meggyőzhették a közönségnek nyolcz év improduktivitása által megrenditett hitét, hogy Rákosi Jenőben becses drámairói tulajdonok szunnyadnak. Azért Ida szerzője elmondhatta darabjának bukása után: «minden elveszett, de a becsület meg van mentve.»

[...]mbrus Zoltán.

voltak letüzve. Szőke hajában ékszert nem viselt, csupán apró rózsabimbókat a konty köré tüzve. Rudolf trónörökös huszártábornoki egyenruhát viselt. A királyi páholy mellett levő páholyban a trónörökös kisérete foglalt helyet. A fenséges pár rendkivüli érdeklődéssel kisérte az előadást; a templomi jelenet annyira lekötötte figyelmöket, hogy a páholyból kihajolva nézték a jelenetet, mely kétségkivül meghatotta őket. A szereplőket élénken megtapsolták. A második felvonás után ő fenségeik csöndben, csaknem észrevétlenul távoztak, előbb Rudolf trónörökös, azután Stefánia főherczegnő vonulván vissza.

— **A nemzeti szinház müsora** vasárnap, jan. 7-től január 15-ig: Vasárnap jan. 7. «Ida» (IX. rendkivüli bérletszünetben másodszor), hétfőn jan. 8. «Ida» (harmadszor); kedden, jan. 9. «Herodiás», szerdán, jan. 10. «Mizantrop», «Kénytelen házasság», csütörtökön, jan. 11. «Aida» (Wiltné és Perotti mint vendégek); pénteken, jan. 12. «A hol unatkoznak», szombaton, jan. 13. (X. rendkivüli bérletszünetben Wiltné és Perotti mint vendégek) «Ördög Róbert», vasárnap, jan. 14. «A szigetvári vértanuk» és hétfőn, jan. 15-én «A Fourchamboult család».

— **A népszinházban** ma adták harmadszor a «Szeget szeggel» Folinusz Aurel uj népszinművét telt ház előtt. A szereplő szinészek kedvvel játszottak s a több izben minden oldalról megujuló tapsot különösen Blaháné L. asszony természetes játékával és gyujtó énekével méltán kiérdemelte. Az előadást egy földszinti páholyban Koburg herczeg és neje Klotild herczegnő, Edelsheim-Gyulai báró főparancsnok és Henneberg lovassági tábornok is végig nézte.

— **A népszinház müsora.** Szinre kerülnek holnap, vasárnap és hétfőn «Szeget szeggel» Blaha L. asszonnyal, kedden «A kertészleány», szerdán «Fatinicza» Blaha L. és Pálmai I. asszonnyal, csütörtökön a «Tót leány» Blaha L. asszonnyal, pénteken Hegyi Aranka első fellépése betegsége után «Hoffmann meséi» az uj felvonással, szombaton «Kertészleány», vasárnap «Szeget szeggel» Blaha L. asszonnyal, hétfőn «Lili», kedden és szerdán Coquelin vendégjátékai.

— **A fekete hajó** báró Bánffy György és Rákosi Jenő uj operettjének olvasó próbáját holnap fogják megtartani. Az operett első előadása 19-re van kitüzve.

— **Coquelin** előadásaira a következő helyárak vannak megállapitva: földsz. és I. em. páholy 30 frt, II. em. páholy 18 frt, zsölle 7 frt, körszék 6 frt, földsz. zártszék 1-ső sor 4 frt, többi sor 2 frt, álló 50 kr. I. erkély I. sor 7 frt, II—IV. sorig 4 frt, V—VII. sorig 2 frt 50 kr., II. erkély első sor 4 frt, többi sor 2 frt, álló 50 kr., III. erkély I. sor 1 frt 50 kr., többi sor 1 frt, karzati álló 50 kr., álló 30 kr. A jegyek *már kedden* (január 9-én) a népszinház-utcza felöli pénztárnál *mind két előadásra* árultatnak; ugyanott vehetők át az előjegyzett jegyek is a páholyok kivételével, melyek a *titkári irodában* veendők át. A bérelt és előjegyzett helyek *vasárnap január 14-én déli 12 óráig* tartatnak vissza a t. bérlők és előjegyeztetők rendelkezésére, azontul pedig el fognak adatni.

SPORT.

— **Az udvari parforce** vadászatokban hosszabb szünet fog beállni, a kemény fagyos idő következtében.

— **Hajtóvadászat** lesz holnap (vasárnap) Vacsóon, melyen az udvar is képviselve lesz. A hideg idő e hajtóvadászatnak igen előnyére fog válni, minél fogva szép eredményre számithatni.

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

A Petőfi-társaság közgyülése.

— jan. 6.

Nagyszámu, diszes hallgatóság előtt tartotta meg ma VII. ünnepies közgyülését a Petőfi-társaság. Az akadémia nagytermét szorongásig megtöltötték a főváros nővilágának és ifjuságának képviselői, kik régtől fogva rendes vendégei e derék társaság felolvasó-üléseinek. A mai közgyülésen kiváló figyelemre érdemes dolgokat hallhattak **Komócsy** Józseftől, ki szép elnöki beszédet mondott megnyitóul. Közöljük belőle a következő helyeket:

Kis nemzet vagyunk, igaz, — számban meg sem közelithetjük ama nagy nemzeteket, kik büszkén emlitik költőik és iróik nevét, — a kik által a müveltségben világuralmi jelentőségre jutottak; de hát ok-e ez arra, hogy mi magyarok, kiket a természet annyi fogékonysággal áldott meg a szép és igaz iránt, kik csudálatos szivóssággal, kitartásunkkal szigetet, erős szigetet birtunk alkotni a mindenfelül csapkodó hullámokkal szemben: közönyösek legyünk irodalmunk fejlődése iránt!?

Pedig hát közönyösek vagyunk. Legjelesebb költőink, iróink könyvei ott hevernek a könyvárusok polczain, s bár társaságokban szivesen emlitjük a költők és irók neveit, sőt drága szalagos koszorukkal pazarul betakarjuk sirjaikat; de vajh mi kevés azok száma, akik el is olvasták, és még kevesebb azoké, (tisztelet a kivételeknek!) akik meg is veszik a magyar iró könyvét!

És itt a magyar olvasó-közönség mentségére kell valamit felhoznom. Tudom, hogy megrovásnak leszek kitéve, darázsfészekbe nyulok, — de kimondom, hogy a nemzeti irodalom iránt való közönynek legnagyobb okozói mi — magyar irók vagyunk. Azaz bocsánat, — irodalmunknak azon része csak, mely e névvel nevezhető: «zsurnalisztika.»

A sajtó gépei, e szüntelen éhező Erisichtonok, szakadatlanul betü után éheznek. És míg gyakran gunyosan emlitik, hogy ma-holnap több magyar iró lesz, mint magyar olvasó: a nagy napilapok a fekete vonal alatt levő hasábjaikat csaknem kivétel nélkül külföldi irodalmi termékek vásári forditásaival töltik be. Ez által két bünt követnek el: az olvasó-közönséget, — mely ma jobbára a hirlapokból táplálkozik — elszoktatják a nemzeties irányu, zamatu, cselekményü olvasmányoktól és elveszik a tért, a müködésre, a magyar irótól.

Helyesnek, szükségesnek ismerjük mi azt, hogy a jelesebb külföldi termékeket irodalmunkba sietünk átülteini. A nagy elmék jeles alkotásai, kell, hogy az emberiség közkincseivé váljanak; de az idegen növények (és leggyakrabban mily növények!) tulbuzgó ápolása elveszi a talaj erejét a hazai növényektől, melyek azután, nem csuda, ha a helyett, hogy diszben, terjedelemben fejlődnének, — elsatnyulásnak indulnak.

A Petőfi-társaság e pár vonással jelzett iránynyal szemben, fennállása óta mindig oda törekedett, létjogának főalapját, ugy szólván — az képezte, (és az fogja képezni ezután is!) hogy a magyar irodalomnak nyerje meg a magyar olvasóközönséget és a magyar olvasóközönségnek a magyar irodalom eredeti termékeit nyujtsa.

Lehet, hogy vállalkozásunk ez idő szerint merész; az is lehet, hogy a nagy tömeg hideg közönyével fog találkozni a mi törekvésünk; de ez nem fog minket lankasztani sem buzgóságunkban, sem feladatunknak szem elől való tévesztésére nem vezet. És ha mi elpusztulunk is, de az eszme, melyet társaságunk zászlójára irt, kell hogy diadalmaskodjék: ez eszme a magyar költészetnek, irodalomnak ugy tartalomban, mint alakban nemzeties irányu művelése.

Ez eszméhez való ragaszkodásunk hangsulyozásával, midőn van szerencsém a Petőfi-társaság hetedik ünnepélyes közülését megnyitni: üdvözlöm a társaság tagjait és a mélyen tisztelt hallgató közönséget.

E méltó tetszéssel fogadott beszéd után a társaság titkára, **Szana** Tamás vette át a szót, felolvasva évi jelentését, mely egész terjedelmében itt következik:

A lefolyt év, melynek történetét ismertetni kedves kötelességem, bizonyára emlékezetes marad fiatal társaságunknak életében. Tavaly nyilt ugyanis először alkalmunk arra, hogy egyik régóta táplált tervünket valósithassuk, s a vidéken fölolvasó-ülések rendezése által müködésünknek szélesebb és mélyebb medret áshassunk.

Jól tudják a Petőfi-társaság tagjai, hogy a főváros az a központ, honnan a szellemi élet vérkeringése a honnak testében szétárad, s hogy a nemes küzdelmet jutalmazó elismerés, a haza szivében, nem egy városnak, hanem egy nemzetnek bizalmi szavazata; de viszont arról is meg vannak győződve, hogy valamint a természet örök törvényei szerint, egészséges test csak az összes szervezet egyöntetü müködése mellett képzelhető; ugy szellemi törekvéseink is csak akkor vezethetnek igazi és tartós eredményre, ha azokban a nagy nemzettestnek minden egyes tagja osztakozik.

Ez a meggyőződés birta társaságunkat arra, hogy az ország nagyobb városaiban időről-időre hirdetője legyen Petőfi nagy eszméinek s egyuttal tolmácsa annak a nemzeties iránynak, melyet a magyar szépirodalomban ez ideig legtöbb erővel és fénynyel az ő lángszelleme képviselt.

Első utunk Debreczenbe, az alföld nagy magyar városába vitt, melyben egykor Csokonai bölcsője rengett s mely szinhelye, tanuja volt Petőfi első nagyobb sikereinek. — Nem magunknak, hanem a zászlónkra irt nagy névnek tulajdonitjuk a tüntető fogadtatást, melyben társaságunk részesült; de a lelkes taps, mely ülésünk fölolvasásait kisérte, annak bizonyitéka volt, hogy a vidék közönsége megértette törekvéseinket s méltányolni tudja és akarja iróit, kik föladatokul tüzték ki, hogy a nemzeties szellemtől áthatott, nemesebb irányu szépirodalmunk propagandát csináljanak.

Debreczen bizalma, érdeklődése s nemsokára ezután a buzditásnak egy messze távolból érkezett hangja: a legnagyobb élő magyarnak munkára serkentő szózata ujabb szárnyakat adott törekvéseinknek, s minket arra ösztönöz, hogy a megkezdett uton lelkesülten és bátran előre haladjunk. Debreczen nemes példaadása nem maradt követők nélkül; már is nem egy kitüntető meghivás fekszik előttünk. Fogadják küldőik előre is köszönetünket, s annak biztositékát, hogy bizalmuknak értékét érezi s meg tudja becsülni társaságunk.

Egy más alkalom, melyen tevékenységünknek ujabb jelét adhattuk, a mult október havában kinálkozott. A nemzet Petőfi érczszobrát leplezte le, az ünnepély fontosságához illő lelkesedéssel. Társaságunk nem vehetett részt e szobor tervezésének szép munkájában (a költő dalain lelkesülő nemzedék már jóval a Petőfi-társaság megalakulása előtt érezte a kötelességet, mely reá e szobor létrehozásában várakozott), de az ünnepély diszét legalább erejéhez képest emelni igyekezett. Elnökünk: Jókai Mór tartott emlékbeszédet, méltót a Petőfi szelleméhez, társaságunk pedig pályadijat tüzött ki, az elsőt fennállása óta, hogy ünnepi költeményben dicsőitse azt a költőt, kinek emléke még akkor is élni fog, ha az idők viharai a kövön és érczen erőt vesznek.

Szellemi tevékenységünknek ilyetén emelkedése mellett a lefolyt évben társaságunknak alaptőkéje is szépen gyarapodott. Debreczen város lelkes közönsége, felolvasó-ülésünk jövedelméből előbbi száz forintos adományát háromszáz forinttal pótolta. Özv. Hegyi Mihályné szül. Józsa Eufrozina és Böszörményi Róza urnők pedig, valamint Simonffy Sámuel ur is 100—100 forinttal társaságunk alapitó tagjai közé léptek. Részben őket megelőzőleg, részben szép példájukat követve Kalmár István, Odry Lehel, Csávolszky Lajos és dr. Stiller Mór urak lettek szintén 100—100 forinttal társaságunknak alapitó tagjaivá. Vagyonunk állása ekép épen ezer forintnyi örvendetes gyarapodást mutat a lefolyt évben. El nem mulaszthatjuk, hogy érte a magyar szépirodalom barátainak e helyen is ki ne fejezzük köszönetünket.

Az érdeklődés társaságunk munkássága iránt azonban kiválólag havi üléseink tömeges látogatásában nyilatkozott. E havi ülések tárgysorozatán a lefolyt évben Ábrányi Emil, Ábrányi Kornél, Bartók Lajos, Bodnár Zsigmond, György Aladár, Hatala Péter, Jókai Mór, b. Kaas Ivor, Kiss József, Komócsy József, Kvassay Ede, László Mihály, Margitay Dezső, Mikszáth Kálmán, Petelei István, Rádl Ödön, Reviczky Gyula, Szabó Endre, Szász Gerő, P. Szathmáry Károly, gr. Teleki Sándor, Torkos László, Váradi Antal és Vértesi Arnold szerepeltek eredeti müveik felolvasásával. Hasonló jellege van könyvkiadó-vállalatunknak is, mely a lefolyt évben két kötettel: Bulla János humoros elbeszéléseivel s Mikszáth Kálmán «Kavicsok» czimü beszélyfüzérével gazdagodott.

A vállalat uj folyamában még ez év elején napvilágot látnak: Kvassay Ede társadalmi regénye: a «Vármegye szava» és Reviczky Gyula «Ifjuságom» czimü költeményes kötete. Ezeket fogják követni az ősz folyamában Bodon József és gr. Teleki Sándor elbeszélései. Társaságunk tevékenységéről tanuskodik továbbá hivatalos közlönyünk a «Koszoru», melyet minél tartalmasabbá és változatosabbá tenni jövőre is főtörekvésünk leend.

Rendes müködő tagot nem választottunk, de Tóth Lőrinczet, Lewinsky Józsefet és a svéd Birger Schöldströmöt a társaság tiszteleti tagjai közé soroztuk. Az elsőt irói jubileumának alkalmából sokoldalu és üdvös tevékenységeért, a két utóbbit Petőfi müveinek terjesztése körül szerzett bokros érdemeikért.

Az elősorolt adatok mind társaságunk örvendetes gyarapodásáról szólanak.

Mielőtt jelentésemet bevégezném, engedjék meg önök, hogy veszteségeinkre is rámutathassak.

Társaságunknak két halottja van. Mindjárt a mult év elején kisértük örök nyugalomra Petőfi egyik legelső forditóját, világhirének korai hirnökét, a jobb sorsra érdemes Kertbeny Károlyt. Irodalmunk jóformán csak ezután fogja megérezni, mit vesztett Kertbenyben, a sokszor gunyolt, de kellőleg soha sem jutalmazott iróban, ki harmincz éves irói pályáján akkora tevékenységet fejtett ki költői irodalmunk ismertetése körül, mint előtte senki és napjainkban is csak igen kevesen. Társaságunk, melynek alapittatásától kezdve tagja volt, egyik legbuzgóbb munkását siratja benne s hálásan őrizi emlékezetét. Másik halottunk a magyar költészet egyik örök büszkesége Arany János volt. Mai közgyülésünk jelentékeny részét az ő nagy emlékének szenteljük. Hogy a halhatatlan halott érdemeit méltányolja és sirjára hálás elismerésünk koszoruját letegye: t. tagtársunknak, Névy Lászlónak adom át a szót.

Az emlékbeszéd, melylyel **Névy** László a nagy költő szellemének adózott, érdemes aesztetikusunk jelesebb müvei közül való. Híven festi ama kor irodalmi viszonyait, melyben Arany János élt, munkálkodott, meg azért is, mely föllépését megelőzte, s a nemzet nagy lantosát, mint epikust, ballada-költőt és lyrikust jellemzi, méltatja. Az emlékbeszéd hosszusága mellett is mindvégig lekötötte figyelmét a hallgatóknak, kik között ott volt a dicsőitett költő özvegye és fia is.

Nagy tetszésre talált **Endrődi** Sándornak «A lengyelországi harangok» czimü megható költeménye, melyet Komócsy József szavalt el igazán szépen. E költemény a lengyel nép egy megkapó legendájából vette tárgyát, mely azzal vigasztalja a letiport nemzetet, hogy visszajön Bem bosszut állani s felszabaditani Lengyelországot. A lengyel hősök, kiket az orosz zsarnok kozákjai számkivetésbe hajtanak, meggörnyednek a kancsukák ütései alatt, s csak akkor száll szivükbe reménység, midőn honuk határán megkondul a harang, mely azt hirdeti: «Bem visszajön, hogy éljen Lengyelország».

Megtapsolta a hallgatóság **Ábrányi** Emil verses elbeszélését: «Teréz» is, melyet *Bercsényi* Béla mutatott be. A költemény egy fiatal leány boldogtalan szerelmét beszéli el, kit csalódása idő előtt sirba visz.

Utoljára maradt **Mikszáth** Kálmán gyönyörü elbeszélése: «A rossz matéria», melyet *Margitai* Dezső olvasott fel. Megható története egy szerelmes iskolás fiunak, kit szállásadó gazdája nevezett el rossz matériának, mert hiába etette a leghizlalóbb, a legjobb falatokkal, nem akart kövéredni. Pedig Molnár Antalnak az volt az egyetlen büszkesége, ha kosztos diákjai kövérebbek voltak azoknál, kik a Nagy Pálék konyháján éltek. Pompás humorral irja le Mikszáth a két szállásadó versengését s megkapóan a «rossz matéria» szerelmét s lassu hervadását.

Fölösleges mondanunk, hogy a hallgatóság viharos tapsokkal tüntette ki a jeles elbeszélőt, kinek e legujabb munkája a Petőfi-társaság hetilapjának, a «Koszoru»-nak holnapi számában lát napvilágot.

A hallgatóság elszéledése előtt rövid beszédet mondott még az elnök, megköszönve a tagok és a közönség nagy érdeklődését.

MULATSÁGK.

— **A népszinház személyzete** «Segélyegylete» javára január 26-án a «Hungária» disztermében zártkörü jótékonyczélu tánczmulatságot rendez. Rendezőség: a népszinház női személyzete.

A hivatalos lap jan. 6-iki számából.

Kinevezések. A pénzügyminiszter, báró Luzsénszky Félix kataszteri kerületi segédbiztost a lippai kincstári uradalomban ispánná nevezte ki. A földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter, lovag Wettstein Lajos cs. kir. sorhajó-zászlóst fizetéstelen miniszteri segédfogalmazóvá nevezte ki.

Árvizek.

A Duna az éjjel és a mai nap folyamában is folyvást áradt. A vizállás emelkedése nem rohamos, mert tegnap éjjeli 11 órától ma estig összesen 19 czentimétert tesz az áradás, tehát jóval kevesebb, mint a tegnapi. A fővárosban az árviz eddigelé nem okozott jelentékenyebb kárt, sem a pesti, sem a budai oldalon. A korzón levő emeletes házak pinczehelyiségei már ma többnyire telve voltak a csatornakból beszivárgott vizzel, ugy hogy némely helyen gőzszivattyuval kellett a pinczékből a betolakodott vizet kiszivattyuzni, igy a Ferencz-József-rakpart 37-ik számu háza előtt is egész napon át dolgozott a gőzszivattyu. A csinos gép haragosan pöfögte a füstöt és gyorsan szitta fel a piszkos vizet, melyet széles deszkacsatornán át eresztettek a Dunába. Nagy néptömeg bámulta a nem mindennapi munkát s a korzó aszfaltját nagy távolságra elboritotta a kezdetleges alkotásu deszkacsatornából kifolyt viz. A partokon ünnepi nép tolongott s különösen a hölgyvilág volt erősen képviselve. Nem is mindennapi szinjátékkal kedveskedett a haragvó Duna. A bélelt bunda barátságos melegével megvédelmezte a hölgyek karcsu termetét a hideg ellen, de arczukra piros rózsákat fakasztott a fagyasztó éjszaki szél; hanem türték a hideget bámulatos kitartással. Természetesen őket nem igen érdekelte a jelenet reális oldala, az áradás borzalmaival nem igen törődtek, hanem a poezis elragadta őket. Nem egy piros ajkon támadt a lelkesedés felkiáltása, mikor a hölgy meglátta a méltóságos folyamot, mely zuhogva, morogva szédítő sebességgel nyargalt lefelé, sodros hullámokat hányva, melyek tajtékzó haraggal csapkodták a partokat s az alsó rakodóparton mélyen a vizben álló épületeket. A roppant mederben duzzadva rohanó folyam hátán csak egyetlen propeller közlekedik. A kis vizipók vigan tüszkölve siklik át az óriási vizen. Semmibe sem veszi a roncsoló elem dühét, ugy szeldeli a hullámokat, mint máskor. A redoute előtt lévő propellerállomás váróterme már üresen áll; a Tabán-felé járó propellert is kikötőbe vitték. A hajóhidra vezető feljárón át két lábnyi magasságban zuhog az ár egészen elvágva a hajóhid és propellerállomás közt levő közlekedési utat. A Petőfi-tér előtt a rakodópartra levezető lejtős uton egyre magasabbra emelkedik a viz, egyre feljebb tolva maga előtt a dühöngő kofasort.

Altalában a helyzet korántsem fenyegető a fővárosra nézve. Linczből 75 és Bécsből 24 centiméternyi apadást jeleztek. Nálunk a Duna még legfölebb hétfő reggelig fog áradni, azután alkalmasint beáll az apadás. — Hanem Pestmegyéből s az ország némely vidékéről ma igen aggasztó hirek érkeztek. Pozsonyban, Komáromban, Esztergomban folyvást tart az áradás és egyre nagyobb veszélylyel és pusztitással fenyeget a növekvő ár.

Alább közöljük a helyzetre vonatkozó részleteket.

*

Ó-Budán, hová a hatóság legnagyobb figyelme irányul, magasabb vizállást mutat a mércze, mint a Petőfi-téren például, mert a viz sodra az ottani partokon duzzasztja a vizet. A gátakat szemlélő a Duna árja mellett látja a Lajos utczai házak majdnem összes kertjeinek, számos lakásának viz alá jutását; látja a hajógyár legtöbb épületét elöntve, hol a lakásokba lábnyi magasan nyomul az ár; látja a Goldberger-féle gyár előtt a lóvonatu vasut kocsijainak gázolását a vizben; s látja végül a filatori gáton tul a — tengert, honnan csak a fák, s egy távoli kápolna látszik a dombon. A vészbizottság együtt ül egész nap. Az a néhány városi mérnök, a ki járja a határt, önfeláldozóan iparkodik a zsilipek késői lezárása s ennek következtében a viznek a gáton belül történt összetorlódása által okozott hibát a gőzgépek s kézi szivattyuk erős müködtetésével helyrehozni. A mérnökök egyike Wohlfahrt délelőtt az elöljáróságnál kimerültség folytán összerogyott. Beteg lett. A polgármester őt Zsigmondy mérnökkel helyettesité. Hogy a rendőri kerületi kapitányság ne a főkapitánysághoz küldje előterjesztéseit, mint tegnap, a vészbizottság ennek képviselőjét is meghivta az ülésekre. A vészbizottság ma este dr. *Nagy* Lajos főjegyző elnöklete alatt ülést tartott, a melyen a következő tárgyak nyertek elintézést. A Spitzer-féle gyár saját vizeinek szivattyuztatását csak 8-ikán akarta elkezdeni. A vészbizottság elrendelte, hogy legfeljebb holnap délelőtt el kell kezdeni a munkát, különben a város állittat a gyáros költségére szivattyukat. Elrendelték, hogy a Molnár József-féle elöntött házhoz a gőzszivattyuk megérkeztével felszabaduló egyik kézi szivattyu alkalmaztassék. Miután a Heksch-féle csatornanyilás betöménénél a gát anyagából használtak néhány kocsi földet, a hiányzó földanyag azonnal pótlandó. A dunai gát néhány pontján rendőröknek kell őrt állni, mert az elzárásoknál (a magánosok csatorna nyilásainál) karókat vernek a földbe, a mi a töltéstestet gyengiti. A vészbizottság még délelőtt elrendelte a *lakásaikból kiszoritott családok* összeirását, mire Warga András és Dezer esküdtek vállalkoztak. Az összeirás eredménye körülbelül 30 család, a mely családok nagyobb része ismerőseinél, rokonoknál helyezkedett el; a kik a város helyiségeit kivánják igénybe venni, azok részére készen áll két iskolahelyiség több terme. De ma estig elhelyezésért a bizottsághoz, vagy az elöljárósághoz vagy a *rendőrséghez senki se fordult.* A Zsigmond-utcza 31. számu ház pinczéjében nyolcz lábnyi viz van, a házat mérnökök megtekinték, de erős construktióju, ugy hogy aggodalomra ok nincs. A Lajos-utcza 181. számu házban a talaj- és csatornaviz annytra nőtt, hogy az udvarról a járdára foly ki. A mérnökök a járdán pallókat alkalmaztak. A Galagonyautczánál, mely teljesen el van árasztva, nyulgátat csináltak, s azon a helyen a zsilip jobb elzárásáról gondoskodnak. A Lajos-utczán felhalmozva volt jég eltávolittatott. A Goldberger-szivattyu mellékén csak hivatottak járhatnak, mire a rendőrség vigyáz. A Holczspach-czég az ipartelep vizének kiszivattyuzása költségeit a város által akarta viseltetni, de elutasittatott. A szt.-endrei uton a hid és kápolna közt 150—200 méter hosszban a közlekedés kocsikra is nagyon meg van nehezitve, gyalog meg lehetetlen. A bizottság elrendelte, hogy egy ladik két emberrel holnap reggel 6 órától kezdve ott legyen, a vidékről jövő egyének beszállitására. Nagy baj van a Goldberger-féle gyárnál, hol a gyár csatornája, mely egyenest a Dunába torkollik, zsilippel ellátva nincsen, s az állam minden nehézség nélkül huzatta fölötte el a gátat. A Duna felől nagy nehezen elzárták ma a csatornát, de a belső területről ömlő viz elárasztá a széles Lajos-utczát, s ott nagy területen a közlekedés igen megnehezült. Végre többszöri felszólitásra a tulajdonos ma délben megszüntette a munkát s holnap délig szünetel a gyár. A szivattyuzást is megkezdte, de a csatorna szakadáson segiteni csak a holnapi nap folyamában lehet. A vészbizottságban állandóan részt vesznek: Kada alpolgármester, Incze főmérnök, Heuffel osztálymérnök, ezenkivül Kultsár s még több mérnök. Az Ó-Budán most müködő szivattyuk száma is kevés; van nyolcz kézi szivattyu, egy-két gyári magán-gőzgép, s ma érkezett kavics utczához és üstökös-utczához két városi gőzszivattyu, de ezek müködése is csak az esti órákban vette kezdetét. — A hajógyár igazgatósága felajánlá, hogy szükség esetére csolnakokkal és munkásokkal a szükséges számban szolgál. — A *Filatori gátat* megvizsgálták; azon a részen, a melyet a város maga épitett, helyenkint több alámosás észleltetett, mintegy 40 cm. mélyre, siettek kövezéssel elejét venni a mélyebb alámosásnak, mit a szél okozott, de időközben a Duna széle befagyott, s a munka megszünt. A Holczspah-féle czég által épitett másik gátszakaszon *mintegy 10 cm. sülyedés* tapasztaltatott, ez a még kikövezetlen részen van egy darabon. A szivattyuk müködésének hatása egyébiránt örvendetes; csak a kavics-utczai gőzgép járt ma este rosszul, 10—10 perczenkint megállt. Ezt a kőszén rosz voltának tulajdonitják s Ó-Budán csak egyetlenegy szatócsbolt van, a hol kőszén kapható.

*

A II-ik kerületben a szivattyuzás következtében a pinczékben a viz némileg apadóban van, de van több földszinti lakás is, a hol a tartózkodás immár lehetetlen s a kerületi vészbizottság eddig összesen 26 egyént helyezett el a medve-utczai iskolában, hol e czélra több terem rendeztetett be. Hat gőzgép dolgozik most a kerületben. A vészbizottság elnöke *Barna* Zsigmond tanácsnok megbetegedett, helyette a polgármester *Kún* Gyula jegyzőt küldte ki. A 2-ik kerületben nem kis kalamitás az, hogy a *fürdők elöntvék*; a király-fürdőben, főképen pedig a *Lukács-fürdőben* mindinkább nő az ár. A Lukács-fürdő mélyen fekvő tágas udvarán a padok magasságáig áll a viz. A *Margit-sziget* melletti kis sziget teljesen el van árasztva, csak a fák koronája, s az őrlak egy része látszik ki a hullámok közül.

*

Ujpestről irja ottani tudósitónk: A helyzet egyre komolyabbá válik. Tegnap óta az emelkedés ismét 6 hüvelyk volt. Dunakeszi és Káposztás-Megyer árterületei ma teljesen viz alá kerültek. A Megyerrel szemközt fekvő sziget szintén viz alatt van. Az ár rohamos voltánál fogva a pesti és budai part közt levő közlekedés, nagy mértékben meg van nehezitve. A megyeri utzn levő gyárakig és a mélyebben fekvő rétékig szintén eljutottak már a habok. Kevés hiányzik még ahhoz, hogy a vizállás az 1876-iki magasságot elérje.

A «Prágai gépépitő részv. társaság» gyári épületei között csak tutajon vagy csolnakon lehet közlekedni. A Rákos-árok kőből épült hidjának boltozatait is csapdossák a hullámok. Az innét a Konkordia-gőzmalomig vezető töltés még csak 3—4 lábnyira áll ki a vizből. *E töltés ma átszakadt.* A szakadás a Riesz testvérek gyáránál történt. E gyárból tudniillik a nyáron csatornát vezettek a Dunába, minél fogva a töltést, 2—3 méternyi szélességben át kellett metszeni. A csatorna elkészültével a gátat helyreállitották ugyan, de valószinüleg a betömésre nem forditottak kellő figyelmet; csak igy történhetett, hogy ez átmetszet 2—3 m. szélességü gát-rész nem birt ellentállani a viz nagy nyomásának és átszakadt. A szakadást szerencsére azonnal észrevették és mielőtt még nagyobb baj történt volna — nagy erőfeszités árán — homokkal betöltötték. A beömlött csekély mennyiségü viz, a már jelenlevő talajvizet szaporitotta. Ha a szakadást azonnal észre nem veszik, nagy szerencsétlenség következhetett volna be, a mennyiben az összes, eddigelé a gát által védett fővárosi kültelkek, gyárak stb. viz alá kerültek volna. Alig egy lábnyi emelkedés hiányzik még ahhoz, hogy az ujpesti országut is viz alá kerüljön.

*

Pestmegyében a Duna mentén lévő vidékeken nagy pusztitásokat okoz az árviz. Az alispáni hivatalhoz beérkezett jelentések szerint a helyzet igen szomoru s a veszély növekvőben van.

Malyók **pilisi** járási szolgabiró mai jelentése szerint *Pócsmegyeren* a legnagyobb veszély állott be. A községnek egész területét viz boritja. A lakosság borzasztó éjszakát állott ki, s most roppant nyomornak van kitéve. A házak tetejére és a padlásokra menekült embereket a szolgabiró csolnakjában összeszedve Leányfalvára szállittatta, s az ottani villákban helyezte el. Nők és gyermekek a legkétségbeejtőbb helyzetben menekültek. A csendőrök övig vizben gázolva, nagy önfeláldozással mentették ki a nőket és gyermekeket. A hajlék nélkül maradt lakosság nyomorát még fokozza a hirtelen beállott nagy hideg.

Visegrád község határa egészen vizben áll, a község alsó része szintén; a lakosság ismét menekülni kénytelen.

Tótfalu határának nagy részét viz boritja; a község egy részét szintén elöntötte az ár.

Kis-oroszi község határa egészen vizben áll, a község maga azonban megmenekült a veszélytől.

Sziget-Monostor határa egészen, a községnek pedig egy kis része szintén vizben van.

A solti alsó járásban a csanádi töltés a mult éjjel 100 lábnyi hosszaságban átszakadt, minek következtében Csanád és Sükösd községek határai viz alá kerültek.

A solti felső járásban a vejtei és lombéri gátak megerősitésén 160 kocsi és 300 gyalog munkás folytosan nagy erélylyel dolgozik. Remélik, hogy a védgátat megmenthetik, ellenkező esetben a vidék nagy veszedelembe kerülne. A revbéri puszta (Teleki gróf birtoka) a majok kivételével egészen viz alatt áll.

A pesti alsó járásban sziget-ujfalunál két nagyobb gátszakadás fordult elő. Nagy erőfeszitéssel mindkét szakadást kitömték s a viz átömlését megakadályozták. A tököl-csepeli gát megerősitésén erélyesen dolgoznak. A védelmi munkálatokat a szolgabiró személyesen vezeti. Az alispáni hivatalhoz beérkezett többi tudósitás is igen sötét szinekkel festi a helyzetet, melyet azonban egész borzasztóságában még nem ismernek. Földváry alispán a hozzáérkezett jelenségek alapján minden lehetőt megtesz, hogy a bajt valamiképen enyhiteni lehessen; sürgősen intézkedik a védelmi munkálatok érdekében s a közigazgatási tisztviselőket erélyes müködésre intve, maga adja meg a szükséges utasitásokat.

*

Szegedről irják január hó 5-iki kelettel: A Tisza még a mai napon is állott, a viz folyton 6.70 méteren (21′ 2″ 6‴) áll, de a felsővidékekről és a mellékfolyók mentéről érkező hirek biztos kilátásba helyeznek — ujabb áradást. A folyammérnökséghez a mai nap folyamán érkezett tudósitások a következők: Aradnál a Maros 20 cmt apadt, ellenben Gyománál a Körös 1 cmt és Szatmárnál a Szamos 50 cmt áradt. A Tisza Tokajnál 5.43 cmtren áll; áradás tehát 3 cmt. Szolnokról nem érkezett tudósitás. A felsővizek áradásai, kivévén a Marosét, az esteli órákig még nem érkeztek Szegedre: — azok még áradást fognak előidézni.

*

Pozsony, jan. 6. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) A viz állása 691 centiméter a zérus felett. Ennek következtében a March folyó, a mely három óráig visszafelé nyomatott, most már rendes irányban folyik. Gumpfer főmérnök az alispánnal ma délelőtt a Csalóközbe ment s még nem tértek vissza. A hőmérsék 5° zerus alatt. A keleti szél épületfát hajtott az árvizen, ez alkalmasint a March hidjának töredékeiből való. Nehogy a viz rohamos ereje elszakitsa a gőzhajózási társulat beszálló hidját, azt minden oldalról megerősitették. A Sopron megyébe vezető utak viz alatt állanak s csak nagy kerülőkön lehet arra felé közlekedni. *A hangulat nyugodtabb a veszélyen tul vagyunk.*

Komárom, jan. 6. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) A Duna vize ma két hüvelyket apadt; ezt az apadást alkalmasint a csallóközi gátak átszakadása idézte elő, minthogy felülről folytonos áradást jeleznek. A hidakon megszüntették a kocsiforgalmat. A kemény hidegek következtében várni lehet, hogy a helyzet javulni fog s beáll az apadás. Most szélcsend van.

Esztergom, jan. 6. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) A Tabán városrész elszomoritó látványt nyujt. A házakba az ablakokon át folyik be a viz. Némely ház olyan mélyen áll már a vizben, hogy falai sem látszanak. A szerencsétlenül járt lakosok, kiket a viz kiszoritott lakásaikból, a padlásokra menekültek. A két óráig tartott hivatalos szemle után, melyet Sarlay rendőrfőnök, Horváth és Dóczy bizottsági tagok teljesitettek, a ladikok helyenkint jég közé szorultak, honnan csak nehezen lehetett kiszabadulni. Eddig kétszázötvenhárom ház van vizben. A táti utat és dorogi utat egészen elboritotta már az ár. Ma éjjelre katonai őrjáratot rendeltek ki. A katonai őrjáratokat jelvénynyel ellátott polgári biztosok látják el utasitásokkal. Az időjárás kedvező, az ég tiszta és fagy. A vizállás magassága 598 centimeter. Áradás egyre tart.

Győr, jan. 6. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) A rémület még mindig tart, habár felülről rohamos apadást jeleznek. A vizállás 18 láb 10 hüvelyk *és igy felülhaladta az 1876-iki vizmagasságot.* A házaikból kiszorult lakosság mintegy 1320 főre rug. Ezek a közintézetekben találtak menedéket, s ma délben meleg ételekkel és kenyérrel böven ellátták őket. A szerencsétleneket a nőegyletek gondozzák. A viz folytonos áradása még sok aggodalomra ád okot, de a buzgó munkások ernyedetlen tevékenysége már eddig is sokat tett a katasztrófa elháritására. Gróf Khuen főispán már három nap óta időzik városunkban s itt figyelemmel kiséri a kitartó munkásságot. Nagy érdeme van itt Bély szolgabirónak, Buziásy városi mérnöknek, Wirthl Antal, Szigeti birónak, Wacha Antal, Galambos, Bulko Ferencz, szigeti lakosoknak; továbbá Tüske Dániel, Poczi János, Domonkos Ferencz, Szalai János győri lakosoknak. Kiváló elismerést érdemelnek Szauter vár. hadnagy, Zechmeister tanácsos, Serényi vár. hadnagy, Stumpf Dózsa, Dorner Antal és Tüske János tüzoltók. Elismerést érdemelnek legelső sorban a helyben állomásozó huszárok, vadászok és Rudolf ezredbeli gyalogos katonák, kiknek a töltések megerősitésénél és fentartásánál az oroszlánrész jutott. A károsultak részére való könyöradományok gyüjtése czéljából bizottság alakult. Ha ez éjszaka minden nagyobb baj nélkül elmulik, akkor egyelőre mentve vagyunk. Bizunk a gondviselésben.

TAVIRATOK

Gambetta temetése.

Az «Egyetértés» távirata.

Páris, jan. 6.

A város képe rendkivül élénk. Nagyszámu gyászlobogó leng mindenütt. A város minden oldaláról küldöttségek vonulnak a Bourbon-palota felé. A csapatok a palota és az «Esplanade des invalides» között vannak felállitva. A palota homlokzata gyászjelvényekkel és nemzeti szinü zászlókkal van feldiszitve. Több kocsi áll készen, melyekre a mindinkább felhalmozódó koszoruk helyeztetnek. A Concorde-téren álló Strassbourg-szobor gyászlepellel van bevonva. A hat fogatu gyászkocsi, mely előtt hat lovas foglal helyet, a palota előtt van felállitva. A koporsó fekete bársonynyal van bevonva, rajta gyászfátyollal bevont nemzeti zászló, két keresztbe rakott friss pálmaággal, melyet örökzöld-koszoruk boritanak. A kivonult csapatok összes zászlói gyászfátyol'al vannak bevonva.

10 óra 2 perczkor a koporsó a gyászkocsira emeltetett, mit ágyulövések és dobszó, valamint trombiták harsogása jelzett, mire a csapatok fegyverrel és a zászlókkal tisztelegtek.

10½ órakor megindult a gyászmenet. Legelöl három kocsi szállitja a koszorukat. A gyászkocsi után közvetlenül az elhunyt Gambetta rokonai és barátai. Ezután következik Grévy elnök katonai környezete, a miniszterek, a tábornoki kar, köztök Gallifet tábornok is, azután a szenátorok és képviselők élén Brisson és Peyrat elnökök lépdelnek.

A menet a legnagyobb rendben vonul a Concorde-téren a Rivoli utczán és a Boulevard de Sebastopolon végig. A menetben, mely beláthatlan hosszuságu és impozans fényes képet nyujt, mintegy 2000 katonatiszt és a tornaegyletek mintegy 1000 küldötte vesz részt.

A város minden utczája, azok kivételével, melyeken a menet vonul keresztül, majdnem teljesen kihaltnak látszanak.

12 és fél órakor érkezett a gyászmenet eleje a Boulevard de Sebestopolra míg a legnagyobb része még az Esplanade des Invalides térségén volt, hol mindunталan uj meg uj küldöttségek csatlakoztak hozzá. A gyászkocsi majdnem elérte már a Pére la Chaise bejáratát, midőn a menet vége még alig hagyta el a Bourbon-palotát.

Az egész hosszu uton a gyászkocsit mindenütt «Éljen Francziaország! Éljen a köztársaság!» kiáltásokkal fogadják, ép ugy üdvözlik az elszász-lotharingiai küldöttséget is.

1½ órakor d. u. érkezett a gyászmenet a Pére la Chaise temetőbe. A koporsó a főbejárat előtt elhelyeztetik. Előtte

Dèves igazságügyminiszter foglal állást s a kormány nevében tart beszédet. Szónok üdvözli a nagy polgár hült tetemeit, kijelentvén, hogy ily férfi elvesztése nemzeti gyász. A haza ma egy oly fiát gyászolja, ki azt szenvedélyesen szerette, védelmezte. Igen — mondja szonok — Francziaország iránti szeretete, sorsában való bizalma, még akkor is, midőn a szerencse attól elfordult és azon ügyekezete, hogy Francziaországot százéves nagyságáról lesülyedni ne engedje, kitörölhetetlen vonásokkal fogják az elhunyt nagy alakját jellemezni. De hazafiságán kivül, mely a nemzeti védelemre lelkesitette, bámulatraméltó Gambettánál még a magas politikai látkör és hazája akarata iránti mély fogékonyság. Élete egészen Francziaországnak és a köztársaságnak volt szentelve, és ezeken oly fiui ragaszkodással csüggött, hogy a kettőt soha egymástól elválasztani nem tudta. Ő ugyan korán elhunyt, az országot azonban mint sorsának urát hagyja hátra, boldogan és szabadon, egy dicső és tisztelt és méltán népszerü kormány gondozása alatt. Az a két nagy kincs, melyekért küzdött: a köztársasági rend befelé, Francziaország békés méltósága kifelé, immár biztositva vannak, és igy Gambetta emléke a nemzeti történelemmel összefüzve, minden hazafi szivében maradandó fog lenni.

Ezután a Párisban székelő elszász-lotharingiai társulatok nevében *Chauffour* emelt szót, mondván: A háboru alatt Gambetta volt helyettünk annak lelke. A bordeauxi nemzetgyülésben ő volt fájdalmunk tolmácsa. Megcsonkittatásunk után ő volt képviselője soha le nem győzhető reményünknek. Midőn Elszász-Lotharingiáról szólt, ezeket mondá: «lakosai kétszeresen francziák». De Gambetta birta is egész Elszász-Lotharingia csodálatát, háláját és bizalmát, még pedig oly mértékben, miként azt csak a remény által táplált érzelem keltheti. A nemesszivü munkás kimult, de él müve; az, melyet befejezett és ama még nagyobb mü, mely életének titkos és fenkölt dicsvágya volt. Kedves honfitársaim! Nem meddő könyvekkel és a kétségbeesés kifakadásaival tartozunk a nagy halottnak, de férfias fájdalmat kell mutatnunk, oly férfiak fájdalmát, kik távol attól, hogy a gyász miatt epesszék magukat, felegyenesednek és uj hévvel fognak hozzá feladatuk teljesitéséhez. Elszász-Lotharingia nagy barátja meghalt, de itt van drága hazánk, Francziaország, élve, tetterősen és készen, hogy dicsőséges hivatását betöltse. Éljen Francziaország! Éljen a köztársaság!

A törvényszéki védők nevében *Falateuf* szólt. Gambetta személyes tulajdonságait és tehetségét magasztalással emelte ki. «Demokratikus kormányzat alatt — mondá — oly megtiszteltetés az, melyben Gambetta hült teteme részesült, hogy az majdnem képtelenség, vagy lemondás volna, ha az csak az embert illetné. De az magasabbra, messzebbre terjed. A tisztelet az ellentállás emlékének van szentelve, mely a hála érzetét egyesiti mindazok iránt, kik Gambetta felhivására a hazáért harczoltak és estek el. Nagy azok száma és temetésöknek, hogy hozzájok méltó legyen, a jelenlegihez hasonlónak kellene lenni. Oh, bár csak felemelkedhetnének sirjukban, hogy láthatnák ez embertömeget, a zászlókat és a hadsereget! Ők azok, kik előtt meghajlunk! A hazáért! Ez a jelentősége a mai ünnepélynek.

Prága, jan. 6. *Thun* Osvald gróf, az urakháza tagja, hosszabb szenvedés után meghalt Klösterle kastélyban.

Páris, jan. 5. (Az «Egyetértés» távirata.) Chanzy tábornok hirtelen halála nagy megdöbbenést keltett. A tábornok már 3-án Chalons-sur-Marne-ban rosszul érezte magát s a következő napon, midőn lovára ült, holtan rogyott össze. Minthogy az esetről a köztársaság ügyésze tett a kormánynak jelentést, eleinte öngyilkosságra gondoltak. A lapok ellenben megerősitik, hogy *gutaütés* érte, s mindnyájan mint a hadsereg legkitünőbb tábornokát emlitik. A «France» ezeket irja: «Szerződése van Bismarcknak a halállal?» Chanzy t. i. a revanche-háboru elismert vezére volt. — Chanzy Gambetta miniszterkedése alatt lemondott oroszországi nagyköveti állásáról és Gambetta hiába fáradozott, hogy a visszatérésre rábirja. Mindamellett Chanzy megmaradt Gambetta jobb kezének katonai dolgokban. A jobboldal jelöltnek kiáltotta ki a köztársasági elnökségre s azt a hirt terjesztette, hogy d'Aumale herczeggel és Gallifet tábornokkal együtt triumviratust akar alkotni. Freycinet alatt Chanzy volt a katonai tanácsadó. Ő volt, a ki Billot hadügyminiszternek azt a tanácsot adta, hogy Egyptomba nem kell menni, ha csak 40,000 emberrel nem. A monarchikus «Gazette de France» irja: E haláleset megnehezíti a republikánus helyzet nehézségeit, mert Chanzy volt a mérsékelt Francziaország reménye. Most választani kell a monarchia és a radikális demokraczia közt. A helyzet azt jelenti a «királynak», hogy ütött a cselekvés órája.

Berlin, jan. 6. (Az «Egyetértés» távirata.) A «Provincial Correspondenz» jelenti, hogy a császár ujévkor ismételten kifejezést adott reményének, hogy az ujév Európára és főként Németországra nézve békés leend.

KÖZGAZDASÁG.

Bécs, jan. 6. Az itt tartózkodó *Hieronymi* Károly tegnap és ma tárgyalásokat folytatott az osztrák-magyar államvasuttársulattal a budapesti igazgatóság vezetésének átvétele ügyében. Bécsben ugy, mint Budapesten egy *négytagu igazgatóság* állittatik fel oly módon, hogy a bécsi igazgatóság egyik tagja a budapesti igazgatóság üléseiben, a budapesti igazgatóság egyik tagja pedig a bécsi igazgatóság üléseiben részt vehet. E két igazgatóság összeállitása tekintetében eddigelé még nem hozatott végleges határozat, mindenesetre azonban *de Serres* a bécsi, *Hieronymi* a budapesti igazgatóság elnöke lesz. — Az osztrák-magyar államvasut alapszabályai, miután a közgyülés jegyzőkönyvének hitelesitése a közjegyző által csak néhány nappal ezelőtt történt meg, alig fogja a jövő hét előtt az osztrák kormány jóváhagyását megnyerhetni; csak ezután történik meg a párisi bizottság megalakulása. — Január 1-je óta a számlák az államvasut osztrák és magyar vonalai részére külön vitetnek.

Liverpool, jan. 5. Rozs, liszt és tengeri árai változatlanok; az időjárás esős.

Newyork, jan. 5. (Kabelsürgöny.) Petroleum Newyorkban 7¾, Philadelphiában 7¼. — Liszt 4.15. — Piros őszi buza helyben 112¼, januárra 111¼, februárra 113¼, márcziusra 115¼. — Gabonafuvardij 7½. — Tengeri 68¼.

Miként lehetne a fővárost jó, egészséges és megbizható tejjel ellátni?

A tárgy, melyről szólani akarok, oly nagyfontosságu, hogy bátran fel merem rá hivni a nagy közönség figyelmét. Előre kell bocsájtanom, hogy jelen fejtegetésem nem meriti ki teljesen a tárgyat, részint az idő rövidsége miatt, a mennyit annak tanulmányozására s a szükséges adatok egybegyüjtésére forditanom lehetett, részint, mert e tárgy oly mélyen belenyul a gazdaságba s hygienikus viszonyainkba, hogy eszméim elfogadására a főváros nagy közönségét hajlandóvá tenni minden legkisebb idevágó adatnak felsorolását igényelné.

Tárgyam: Budapest fővárosnak jó, egészséges és megbizható tejjel való ellátása.

En e kérdést már állásomnál fogva is egyenesen hygienikus szempontból fogom fel s e szempontból kivánom kifejteni.

A tej az egyetlen tápszer, mely egymagában egyedül alkalmas az ember teljes táplálására. A tej azonban nemcsak a legtökéletesebb tápszer, hanem még azon nagy előnynyel is bir, hogy a legkevésbbé izgatja a gyomrot. Ezért alkalmas először mint tápanyag, főleg a csecsemők és másodszor mint gyógyszer sok beteg számára.

Minthogy a tej első tápláléka a gyermeknek, természetesen annak tulajdonságaitól függ a gyermek egészsége, fejlődése, gyarapodása, de egyszersmind betegeskedése s elsatnyulása is. A városi gyermekek nagy halandósága az első életévben épen onnan származik, mert nagy városokban sokkal nehezebben lehet valódi és jó tejet kapni, mint künn a vidéken. A statisztika mutatja, hogy 100 gyermek közül, a kiket az édes anyja táplál 8%, a többiek közül pedig 30% hal el.

Hogyan történik ez időszerint a fővárosnak tejjel való ellátása? Ugy, hogy a főváros határán belül, vagy azon kivül fekvő helyekről, a fővárosnak minden utczáján át — tiszta és kevésbbé tiszta kocsikon, vagy kézben, nem tisztább majd fa, majd bádog kannákban behozzák a tejet és részint egyes üzletekben olykor bedugaszolt üvegekben, részint utczasarkokon lerakják s vagy egyenesen a kocsikról kimérik, vagy házakhoz hordják.

Milyen istálókban állanak azok a tehenek, milyen takarmánynyal tápláltatnak, egészségesek-e az állatok, ki tudja azt? A mai időben a hygienikus orvosok vizsgálata csak arra terjedhet ki, vajjon a behozott tej hamisitott-e vagy sem? És ez a vizsgálat következőleg történik: A kerületi orvosok a vásárfelügyelőséggel egyetemben kéthétről — két hétre — korán reggel bejárják a kerületet és a vámvonalon, vagy az utczán tejárustól-tejárushoz, kocsitól-kocsihoz menve Kapeller-féle galactometerrel, részint a tejnek szine, részint konsiczencziája, és ize szerint megvizsgálják az eladásra hozott tejet. Ezen vizsgálat elégé jó volna; hanem a tejárusok sokszor mindjárt a vizsgálat után vizet öntenek a megvizsgált tejbe s azon kivül majdnem valamennyi tejárus galactometert tart s tudván, hogy 14 fokon alul a tej elkoboztatik, már otthon ugy elkészitik a tejet, viz hozzáadásával, hogy a galactometer körülbelül 15 százalékot mutasson. A jó tejnek a galactometeren legalább 24—26 százalékot kell mutatni. Elszomoritó tény, hogy alig esik meg tejvizsgálat a nélkül, hogy nagyobb mennyiségü határozottan rosz tej el ne koboztatnék s ki ne öntetnék — a gyanusnak mutatkozó, vagy idegen, az egészségre ártalmas anyagokat tartalmazó tej a fővárosi vegyészhez küldetvén vegyi vizsgálat végett.

Leggyakoribb a vizzel való hamisitás. Sajnos azonban, hogy a tej hamisitása nemcsak viz hozzáadásával történik, a mi már magában roppant káros a szervezetre, mert az igy hamisitott tej a mellett, hogy nem nyujt kellő táperőt, bélhurutot s egyéb bajokat, mint görcsöket stb. okoz, — hanem történik szóda belekeveréssel, hogy

a már megsavanyodott tej neutralizáltassék s a már kivált sajtany ismét feloldódjék, aztán főzés által, hogy a tejnek a hozzáadott tulságos nagy vizmennyiség által megváltozott sajátságai elpalástoltassanak, mert főzés által sárgás szint nyer a tej és sürübb lesz, mint eredetileg volt; aztán szénsavas natrium vegyitése által a savanyusodás megakadályozására borax, salicylsav, mint konzerválószer hozzáadásával, keményitő, gummi, dextrin, szappan és borjuvelő hozzáadásával; de az által is, hogy a lefölözött tejet lefölözetlennel keverik. Liszt, keményitő, dextrin csak gyérebben használtatik, minthogy a hamisitás nehány csepp jodoldattal könnyen kideríthető.

A tej hamisitása már vizzel is messzekiható jelentőségü: a) a tejnek, mint tápszernek átalános elterjedése miatt, különösen gyermekek és gyöngélkedő felnőtteknél; b) a csalás miatt, mely abban leli magyarázatát, hogy a csekélyebb értékü anyag drágábban adatik el.

Hogy a tejhamisitás veszélylyel jár az egészségre, sőt a halandóságot nagy mérvben fokozza, az a statisztika adatai szerint kétségbe vonhatlan tény. Nálunk pl. a gyermekek az 5-ik életkorig az összes halottaknak több mint felét teszik s halandóságuk oka legtöbbnyire emesztő szervi bajok, gyomor-, bélhurut, s e halandóság nagyobb, mint a legtöbb nagy városban, mert Budapesten nagyobb 50%-nál.

És a tejet nemcsak a hamisitás teszi veszélyessé, hanem a kezelés is. Tudjuk, mily gyorsan romlásnak indul a tej, ha hüvösen nem tartatik, vagy előbb fel nem forraltatott; tudjuk, hogy ha a tejet pl. nyirkos, dohos helyiségben, vagy étel, füszer közelében hagyjuk állani, rövid idő alatt magába szivja a dohos, idegen szagot, a miből következik, hogy a tej a levegőből magába szivja és absorbeálja az idegen, esetleg ragályos anyagokat, melyek aztán a tejjel az emberi testbe jutnak, nem is szólva azon különféle idegen anyagokról, melyek a mai, bár leggondosabb kezelés mellett is a tejbe jutnak; mint pl. tehénszőr, felhám s egyéb, szabad szemmel alig észrevehető, erjedést okozó anyagok.

Ujabb és ujabb tapasztalatok bizonyitják, hogy a tej különféle nehéz, ragályos betegségnek lehet közvetitője. Typhus, dyphteritis,* himlő, vörheny, kanyaró kitörése és terjesztése gyakran a tejre volt visszavezethető. Itt meg kell jegyeznünk, hogy a tej különféleképen lehet a ragályos betegség közvetitője; mint pl. a) ragályos anyagnak a tejbe jutása által; b) ragály beszivása által a levegőből az istálókban, tejlerakodó helyeken, beteg emberekkel, vagy c) magok a beteg állatokkal való érintkezése által.

Gerlach kimutatta, hogy a gyöngykóros tehenektől származó tejjel a fogyasztóra átplántálódik a tuberculosis. Stang konstatált egy esetet, hol egy öt éves gyermeket két gümőkóros tehéntől nyert tejjel tápláltak, tuberculosis jelenségek közt mult ki. Klebs és Bollinger szerint közönséges főzés által az ilyen méreg tejből el sem távolitható s ez fokozza a veszélyt, mely a gümőkóros tehenektől nyert tej élvezetével jár.

Mérges alkatrészek pedig nemcsak ugy szivódnak a tejbe, ha az savanyu állapotban hosszabb ideig állott fémedényben, hanem akkor is, ha az állat savanyu tápszert fémedényből vett magához. Azonkivül a tej kellemetlen következményeket okozhat akkor is, ha a tejelő állat drasztikusan ható növénynyel etettetett.

Némely takarmány emésztési bajokat okoz az állatnak, más takarmány tulságosan fokozza a tej viztartalmát, vagy a savanyodásra fogékonynyá teszi; különösen a gyári hulladékok viszik át erjesztő tulajdonságaikat a tejre.

Az elmondottakból folyólag tehát szükséges lenne ellenőrizni azt, hogy nem hamisitott-e a tej, hogyan kezeltetik, milyen helyen tartatik, milyen istállókban állanak a tejelő állatok, egészségesek-e azok, egészségesek-e az emberek, a kik az állatokkal bánnak? Minthogy azonban jelen viszonyaink között ezen ellenőrzés lehetetlen, az a kérdés: miként lehetne oly tejet előállitani, melyet nyugodt lelkiismerettel nyujthatnánk a gyermekeknek, betegeknek és üdülőknek?

Fentebb mondottuk, hogy jelenleg a tejvizsgálat galacto-méterrel történik; de mondottuk azt is, hogy ezzel csak a tejben foglaltató vizmennyiség mutatható ki, a mi valósággal a tej minőségének meghatározására nem elégséges.

Mi csupán a Chevalier-féle cremometer és a Quevenne-féle lactodensimeter eredményeinek kombinácziójában tudnánk megnyugodni, a mennyiben csak e kettő együtt nyujthat biztos támpontot a tejzsir- és viztartalma iránt. A lactodensimeter egy függélyesen elhelyezett üvegcső, mely fokok- s számokkal van ellátva és jobb felől mutatja a lefölözetlen, balfelől pedig a lefölözött tej viztartalmát. A Chevalier-féle cremometer áll üvegczilinderből, szintén fokokra felosztva, mely bizonyos hőmérsék mellett mutatja a tej sürüségét, vagy zsirtartalmát. E két mérő-készülék együtt adja a tej megbizható minőségét.

Ha már a cremometer megmutatta nekünk, hogy egészen, vagy csak félig lefölözött tejjel van-e dolgunk: akkor a lefölözött tej specifikus sulyának meghatározása által (lactodensimeteri) kitudjuk, vajjon azért oly csekély-e a tej zsirtartalma, mert az lefölöztetett, vagy pedig azért-e, mert a tejbe nagy mennyiségü viz öntetett? Ez tökéletesebb vizsgálati mód lenne, mint a jelenleg divó; de vajjon segitene-e viszonyaink között a bajon? Nem.

A másik mód lenne a tej-vegykisérleti állomás berendezése. Ez uton elérhetnők azt, hogy egyes lelkiismeretesebb tejtermelők megvizsgáltatnák az általuk szállitott tejet és a nagy közönségnek is megnyugvást nyujtana, mert a vásárolt tejet megvizsgáltathatná; igy átalában véve kapnánk jobb tejet, de a bajon ez által sem lenne tökéletesen segitve.

Mi a jelenlegi bajok orvoslását, épen ugy, mint az orsz. m. gazd. egyesület szövetkezeti szakosztályában tartott egyik felolvasásból megértettük, szintén egyedül egy Budapesten létesitendő központi tejcsarnok felállitásában látnók.

Ha már meggondoljuk azt, hogy tej, vaj és sajt csaknem oly mennyiségben fogyasztatik évenkint, mint pl. czukor, sör, bor és pálinka együtt véve; ha meggondoljuk azt, hogy a tej a gyermekeknek, minden surrogatum daczára ma is főtápszere: lehetetlen el nem fogadnunk az alább leirandó központi tejcsarnok eszméjét.

Mit nyujtana ez a tejcsarnok? Nyujtana jó tehéntejet, egy nagy város közönségének leghozzáférhetőbb tápanyagot a felnőtteknek, és a legtermészetesebb és legbiztosabb táplálékot, az anya vagy dajka teje után a gyermekeknek.

Emlitsük-e itt azon elijesztő statisztikai adatot, mely szerint a 0—5 éves gyermekek 40—70%-a emésztési bajokban hal el?!

A központi tejcsarnok felállitásától várjuk mi elszomoritó egészségi viszonyaink biztos javulását, de oly módon, hogy a tejcsarnokot maga a főváros állitaná fel és tartaná kezelésben, épen ugy, mint a közvágóhidat.

Nagy elhatározottsággal és teljes erőnkkel harczoltunk mi annak idejében a közvágóhid felállitása mellett, daczára a sok oldalról feʼzuduló ellenzésnek s a napról-napra tapasztalható eredmény mutatja, hogy az eszme helyes volt és azok vannak ma leginkább megelégedve az intézettel, kik annak felállitása előtt leghevesebb ellenzői voltak.

Nem akarunk szemet hunyni azon nehézségek előtt, melyekkel ezen uj intézet felállitása járna; hiszen sok nehézséggel járt a közvágóhid felállitása is, pedig már kész minták után indulhattunk.

Igaz, hogy tejcsarnok is létezik már, több mint száz helyen, de ezek mind magánvállalatok, többé-kevésbbé nyereség után indultak, és a mi fő, nem kötelezők a tejtermelők egyetemére nézve; mi pedig, miként már fentebb mondottuk, közegészségi szempontból indulunk ki és azt ohajtanók, hogy egy liternyi tejet se lehessen a fővárosban eladni, mely a tejcsarnokon egy vagy más módon keresztül nem ment.

Dr. Kresz Géza.

* Az V. kerületben előfordult több roncsoló toroklob, dyphteritikus halálesetek alkalmával a tiszti főorvosi hivatalnak egy izben kimutattam, hogy e ragályos betegség tulajdonképen tejjel hurczoltatott be Promontorból.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

A «The Gresham» életbiztositó társaságnak 1882. junius 30-án véget ért 34. üzleti évéről szóló jelentés szerint, mely a részvényeseknek 1882. deczember 14-én tartott rendes közgyülésén felolvastatott, a lefolyt év üzleti eredménye igen kedvező volt, a mennyiben e társaságnál, melynek Ausztria-Magyarországban is vannak fiókintézetei, 8095 biztositási ajánlat nyujtatott be 67,185,575 frank erejéig, melyek közül 6584 ajánlat 56,032,250 frank erejéig el is fogadtatott, s a megfelelő bárczák kiállittattak. A dijbevétel, levonva belőle a viszontbiztositásokra kiadott összeget, 12,364.574·25 frankra rugott, mely összegben az első biztositási év 1.870.077·60 frtnyi dijtétel is benfoglaltatik. A kamatszámla mérlege 3,048.247·50 frankra rugott s hozzászámitva a dijbevételt, a társaság évi bevételét 15,412.821·75 frankra emelte. A társaság a lefolyt évben életbiztositási bárczákra 5,941.429·15 frankot fizetett ki. A kiházasitási- és vegyes biztositások stb. czimén 2,699.440·20 frankot fizetett ki. Bárczák visszaváltására 865.229.60 frank forditattott. A biztositási alap, mely a szerződések teljesitését biztositja, 4.922.457·30 frankkal emelkedett. A reálizált aktivák összege az üzleti év végén 79,368.882·80 frankra rugott. E kimutatásnál a tárcza értékeinek értéktöbblete nem vétetett figyelembe, mivel ezek az értékek nem reálizáltattak, s igy azonnali haszon forrásául nem tekinthettek. Ennek az értéktöbbletnek pedig nagy jelentősége van, mert ez konszolidálja azokat a garancziákat, melyeket a társaság nyujt. Tőkebefektetések: 2,332.218·05 frank a brit kormány értékpapirjaiban, 420.129·30 frank az indiai és gyarmati kormányok értékpapirjaiban, 15,002.737·90 frank más államok értékpapirjaiban, 981.488.05 frank vasuti részvényekben elsőbbségekben, 23,554.968·85 frank vasuti és más kölcsönkötvényekben, 12.309.746·35 frank házakban, ezek közt a társaság budapesti és bécsi házai, 11,727.267·40 frank ingatlanokban és különféle biztositékokban 13,040.326·90 frank.

Osztrák-magyar államvasut. Az osztrák-magyar államvasut igazgatótanácsa tegnapi ülésében azt a megállapodást fogadta el és ratifikálta, mely szerint a hitelintézeti csoport, az utolsó közgyülés határozata szerint 45 millió arany forint erejéig kibocsátandó elsőbbségekből 40 millió márkányi részt effektive azonnal átvesz. A csoport tagjai: az osztrák hitelintézet, a magyar általános hitelbank, Rothschild S. M. bécsi bankháza, Rothschild M. A. a M. m. Frankfurtban, a berlini disconto egyesület és a darmstadti bank. Az átvételi árfolyamot egyelőre titokban tartják, valószinü, hogy 93. A mi a kölcsön többi reszét, valamint a vágvölgyi vasut részére kibocsátandó háromszázalékos aranyelsőbbségeket illeti, ugy erre nézve formai megállapodás még nem történt. Mivel azonban egyrészt a vágvölgyi vasutnak becslése befejezéséhez közeledik, s az osztrák-magyar államvasut a magyar és osztrák területre számos konczessziót részint már kapott, részint legközelebb kap, ugy valószinü, hogy a társaság tárczájában még hátralévő rész, szintén nem sokára ki fog bocsáttatni. Hogy az államvasut az engedélyezett vasutak kiépitéséhez erélyesen hozzá fog látni, az kétségtelen. A mi az államvasutat a financzirozás kérdése mellett most leginkább foglalkoztatja az az uj szervezkedés befejezése; ez ugyan nagyban és egészben véve már befejeztetett, de hogy életbe léphessen, be kell várni, hogy az osztrák kormány az alapszabályoknak ebben az értelemben történt módositását formailag megerősitse. A tegnapi ülésen *Blazsovics*, a magyar igazgatóság ideiglenes vezetésével megbizott aligazgató az igazgatói czimet nyerte. Blazsovics a magyar hálózat vezérigazgatói helyetteséül van kiszemelve.

A budapesti közuti vaspálya társaságnak 1882. évi deczember hóban 555,159 szállitott személy után 61,348 frt 61 bevétele volt, többlet az előző év hason havához képest (55,993 frt 70 kr) 5354 frt 91 kr. Az 1882. évi összes bevétel 919,518 frt 86 krt tesz, többlet az előző évnek bevételével szemben (896,314 frt 55 kr) 23,204 frt 31 kr.

IPARÜGYEK.

— **Az orsz. iparegyesület igazgatósága** ma délben tisztelgett gróf Zichy Jenő egyesületi elnöknél, hogy őt az iparoktatás érdekében tett 12,000 frtos adományáért üdvözölje. A küldöttségben részt vettek Mudrony Soma igazgató, dr. Herich Károly, lovag Falk Zsigmond, Eöry-Farkas Kálmán, Havas Sándor, ifj. Kölber Fülöp, Burchard Conrád, Walser Jakab, Thék Endre, Rausch Ferencz, Korompay Agoston, Ungár Ignácz, Králik Sámuel, Steinacker Ödön igazgatósági tagok és Gelléri Mór egyesületi titkár. A küldöttség nevében Falk Zsigmond, ki az igazgatóság legutóbbi ülésén elnökölt, közölte Zichyvel az igazgatóság azon határozatát, melynek alapján a küldöttség ma itt megjelent, hogy előtte legmelegebb üdvözletét fejezze ki és egyszersmind köszönetét nyilvánitsa e páratlanul nagylelkü adományért, mely méltó az egyesület elnökéhez s melynek eredménye az iparosoktatásra áldásos befolyással lenni van hivatva. Az élénk éljenzéssel kisért egyszerü szavak után szóló felkérte a titkárt, hogy az igazgatóság üdvözlő iratát felolvassa, melynek emelkedettebb helyeit a küldöttség zajosan megéljenezte. Gróf Zichy Jenő válaszában kiemelte, hogy legszentebb meggyőződése szerint az iparosok nevelését a tanoncztól fölfelé kell vezetni és az ipar konszolidálását ez uton előmozditani. Mert az ipar fejlődése hazánknak az állami lét biztositása szempontjából is kiválóan szükséges, s ha Magyarország jövendő hivatásának, mint Európa védbástyája a szláv államok ellen, meg akar felelni, ha a jövő ezredévbe biztató reménynyel kivánunk tekinteni, akkor hazánk praeponderancziáját az okszerüen fejlesztett mezőgazdaság mellett, párhuzamosan ápolt hatalmas hazai ipar által kell megteremteni. Ez ügy és ez eszme diadalának szentelte ő férfikorának javát és ez irányban, melyet Széchenyi tanai erősitettek meg benne, kiván jövőre is legjobb ereje és tehetsége szerint szolgálni. Nem hiuságból, nem szereplési vágyból teszi ezt, hanem a szive és lelke mélyéből eredő valódi hazafias kötelesség-érzetből, melynek buzditasa soha sem fog kebléből megszünni. Ezután örömmel emeli ki a vezetése alatt álló orsz. iparegyesület anyagi és erkölcsi gyarapodását, a fuzió folytán beállott kedvező állapotokat, az értelmes erők egyesülését és gyarapodását, a rendszeres programmszerü müködést és különösen kéri az egyesületet, hogy őt eddigi irányában továbbra is támogassa. Mert csakis e központi országos és ennek szellemében a vidéki ipartársulatok lelkes és buzgó támogatásától vár eredményeket és ez eredményeken kiván buzdulni a jövőre, e támogatást tartja a legszebb kitüntetésnek, mely őt érheti. A több izben megéljenezett beszéd után a küldöttség tagjai még jó ideig időztek Zichynél. Az átnyujtott üdvözlő irat szövege szószerint a következő: «Méltóságos elnök ur! Az orsz. iparegyesület igazgatósága méltányolván azon nagy horderejü cselekvényt, melyet méltóságod a képviselőháznak decz. 17-iki ülésén a hazai iparoktatás emelése és az e téren eddig élénken érzett hiányok elháritása érdekében 12,000 frt fölajánlása által véghez vitt; egyhangulag elhatározta, hogy méltóságodnak a magyar ipar iránti meleg érdeklődéséből és rokonszenvéből származott eme valóban hazafias és mintaszerü áldozatkészségéért hálás jegyzőkönyvi köszönetét fejezi ki. — S midőn e köszönetet az igazgatóság nevében tolmácsoljuk élénken érezzük, hogy méltóságod előtt az egész hazai iparosság legrokonszenvesebb és hálától eltelt érzelmeinek is kell kifejezést adnunk. Méltóságod lelkesedése és odaadó buzgalma, melylyel a magyar ipar ügyét felkarolta és áldozatokkal is támogatja, lehetetlen, hogy gyümölcsöket és áldásos eredményeket ne teremjen, lehetetlen, hogy az adott példa magában is buzditólag ne hasson. Elismerésünk és hálánk tehát csak a későbbi eredményeknek lehet igénytelen előhirnöke, mert meg vagyunk győződve, hogy méltóságodnak legszebb jutalmát az a haladás fogja képezni, melyet az ifju iparos nemzedék művelésében és képzésében áldozatkészsége folytán is tapasztalhatni fogunk. Méltóságod mint egyesületünk elnöke is átérezte hivatását nemes tette által és e minőségben is fogadja legőszintébb nagyrabecsülésünk kifejezését. — Engedje remélnünk, hogy egyesületünket és a magyar ipar ügyét továbbra is meg fogja tartani hazafias jóindulatában és eddigi nemes buzgalmát továbbra is meg fogja tartani azon ügynek, melynek jövő sikerei érdekében is méltóságod további lelkes közreműködése ma már hazai iparosaink részéről is egyik föltétel gyanánt ismertetik el. Ujból rokonszenves hajlamaiba ajánlva magunkat, vagyunk» stb.

KERESKEDELEM ÉS TŐZSDE.

** **A magyar kereskedelmi csarnok** irodalmi szakosztálya tegnap délután *Schwarcz* Ármin elnöklete alatt ülést tartott, a melyen dr. *Schreyer* Jakab titkár terjesztette elő a csarnok mult évi müködéséről általa szerkesztett jelentést. A jelentés fontosabb mozzanatait a csarnok által a mult évben kezdeményezett általános érdekü és fontosságu intézkedések részletes ismertetése képezi, melyeket egészben kellő siker koronázott. Ilyenek a hitelezői védegylet alakitása iránt inditott mozgalom, a magyarosodás érdekében a külföldi magyar egyletekhez intézett felhivás, s a teherforgalomnak a lánczhidról a Margithidra való terelésére és a kikészitési eljárásra vonatkozó emlékiratok. A bizottság a jelentést ugy általánosságban mint részleteiben helyben hagyta, csak arra figyelmeztette a titkárt, hogy jövőre a jelentésben a jogi szempontok mellett különösebb figyelemmel legyen a kereskedelmi tekintetekre is.

BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE.

— Jan. 6. —

Gabonatőzsde.

— Ünnepi forgalom. —

A *buza*-üzlet ma nagyon szilárd irányt követelt. A kinálat gyenge volt, a bevásárlásokban csak nehány malom vett részt, ezek azonban nagyon kedvező vételkedvet tanusitottak, a forgalom azonban csak mintegy 8000 métermázsára maradt szoritkozva, mi változatlanul szilárd, a legtöbb esetben azonban pár krajczárral magasabb árakon adatott el. — Egyéb gabonanemek csekély forgalom és általán szilárd irány mellett teljesen változatlanul maradtak. Eladatott:

Buza. *Tiszavidéki* 300 mm. 81 k. 10.40 frt, 200 mm. 80.5 k. 10.30 frt, 100 mm. 80.5 k., 300 mmázsa 79.4 k. 10.25 frt: 100 mm. 79.5 k., 100 mm. 79 k. 10.15 frt, 100 mm. 79.2 k. 10.25 frt, 100 mm. 78 k. 10.05 frt, 300 mm. 78.2 k. 10.05 frt; mind három hóra. *Pestvidéki* 100 mm. 77·6 k. 9.70 frt, 200 mm. 76 k. 9.15 frt, üszögös; mindkettő három hóra.
Fehérmegyei 100 mm. 80 k. 10.20 frt, 100 mm. 78 k. 10.20 frt, 1250 mm. 78·5 k. 10 frt, mind három hóra.
Becskereki 1500 mm. 78 k. 9.90 frt; három hóra.
Északmagyarországi 700 mm. 77 k. 9,45 frt, 700 mm. 76·4 k. 9·35 frt; mindkettő három hóra.
Oláhországi 500 mm. 74·5 k. 8.40 frt; három hóra.
Tengeri 200 mm. 5.90 frt, 100 mm. 5.80 frt; mindkettő készpénzfizetés mellett.
Arpa 400 mm. 7.35 frt, 200 mm. 6.20 frt; mindkettő készpénz fizetés mellett.
Határidőüzlet rendkivül csekély forgalom mellett nagyon csendes irányban mozgott. — Köttetett:
Szokványbuza, tavaszra 2500 mm. 9.55 frt, zárlat csendes.

Déli 12 órakor zárulnak:

Szokványbuza 1883. tavaszra	frt	9.54 —	9.57—
Bánsági tengeri 1883. május—juniusra	»	6.10 —	6.12—
Szokványzab 1883. tavaszra	»	6.52 —	6.55—
Káposzta-repcze 1883. augusztus—szept.-re	»	13.½ —	13.¼ —

Értéktőzsde.

Ünnepi forgalom.

A mai ünnepi forgalom nyugodt és üzlettelen magatartás mellett folyt le. Osztrák hitelrészvények 283.40 és 282.60 közt váltakoztak, magyar hitelbank 272.75 pénz, magyar leszámitoló és pénzváltóbank 89.75 pénz, osztrák államvasut 333 áru, magyar 4%-os aranyjáradék 85.55-től 85.52½-ig, magyar papirjáradék 84-től 87.95-ig köttetett.

1 óra 30 perczkor zárulnak: Osztrák hitelrészvények 282.70—282.80, magyar hitelbank 272.75—273, magyar leszámitoló és pénzváltóbank 89.75—90, magyar 4%-os aranyjáradék 85.47½—85.52½, magyar papirjáradék 84.95—84.97½.

NAPIREND: Január 7-én.

Naptár: Vasárnap. — Római kath.: C. 1. Bálint vertanu. Raimund. — Prot.: G. 1. Izidor. Raimund. — Görög-orosz: (decz. 26.) C. 32. Egyptomi futás emléke. — Zsidó: (tebath 23.) Szadd. kizek. — Nap kél 7 ó. 49 p., nyug. 4 ó. 24 p. — Hold kél 5 ó. 55 p. regg., nyug. 2 ó. 55 p. d. u.
Igazságügyminiszter fogad d. e. 10-től d. u. 2-ig.
Földmivelés-, ipar- és kereskedelemügy miniszter fogad délben 12—1 közt.
Horvát miniszter fogad d. e. 10-től d. u. 2 óráig.
A hirlapirói egyesület rendkivüli közgyülése d. e. 11 órakor az irók és művészek társasága helyiségében.
A buda-ó-budai honvédegylet rendkivüli közgyülése d. u. 3 órakor a budai zeneakadémia teremeben.
A fővárosi tejtermelők szövetkezetének ülése d. e. 10 órakor a Köztelken.
Passy Cornet asszony hangversenye a Hungária disztermében 7½ órakor.
Az orsz. nőképző-egyesület tánczvigalommal egybekapcsolt társas estélye az Európa termeiben.
A Coburg hadastyán-egylet zártkörü bálja a vigadóban.
Gazdasági és tanszermuzeum a Köztelken d. e. 10—12 és d. u. 2—4.
Egyetemi füvészkert az üllői-uton d. e. 8—12 és d. u. 2—4.
Üvegfestészeti kiállitás Kratzmann Ede mütermében (a füvészkert mellett) látható egész nap dij nélkül.
Országos képtár az akadémia palotájában d. e. 9-től d. u. 1.
Iparmuzeum a műcsarnok épületében d. u. 13—16.
Muzeumban: régiségár d. e. 9-től d. u. 1-ig.
Állatkert nyitva egész nap.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
Csávolszky Lajos.

NYILT-TÉR.

A szó legjobb értelmében vett természeti gyógyszer van hivatva, a vér tisztátalansága következtében keletkezett testi szenvedéseket, mint a bőrkiütéseket, sömöröket, pörsenéseket, fakadásokat, nyilt sebeket, görvélyt stb. eltávolitani. Ilyenek a Brandt-féle svájczi labdacsok, melyek sohasem tévesztették el hatásukat. A Brandt Rikhárd-féle svájczi labdacsok minden jóhirü gyógyszertárban kaphatók. Egy doboz ára 70 kr., s a naponkinti költség csak 2 kr. Budapesten, főraktár Magyarország számára Török József gyógyszertárában, király-utcza 7. sz. alatt, azonkivül Magyarország minden jóhirü gyógyszertárában. 4412

AZ ELSŐ MAGYAR IPARBANK.
Deák Ferencz-utcza 5. szám
elfogad pénzbetételeket **4 1/2 %** és **30** napi felmondásra **5 %** kamatoztatás mellett. A **4 %** kamatra elhelyezett betétek kamatlába 1883. évi január 1-ső napjától kezdve **4 1/2 %**-ra emeltetik. 5600 **Az igazgatóság**

Champagner Imperial készletünket, **a vámtételek felemelése következtében** eladjuk ered. plombirozott kosarakban. 12üveg 30 frt, 6 üveg 15 frt.
Favres Frères à Epernay.
Raktár Osztrák-Magyarország számára: Bécsben HOLLÄNDER M.-nél, Postgasse 20. 4878

SZINHÁZAK ÉS MULATSÁGOK.

NEMZETI SZINHÁZ.

Budapest, jan. 7-én.
Másodszor
I D A.
Vigjáték 4 felv. Irta Rákosi J.
Személyek:

Gróf Gógánfayné	Sz.-Prielle C.
Gróf Szalapay	Halmi
Gróf Öreglaky	Náday
Mimike	Csillag T.
B. Vinczellérdy	Hetényi
Gr. Sövényesdy	Egressy
A grófné	Lendvayné
Kukovicsenyi	Ujházi
Handeck	Márkus E.
A.-Sz.-K.Hermin	Sántháné
Vindornyalaky	Békessy I.
Kerecsényi	Hubay A.
Gr. Szádaházy	Földényi
Lánczospataky	Molnárné
Györöky Ida	Helvey L.
Dudovai	Szatmáryné
Rigácsi Eszter	Fái Sz.
Egy apácza	Császárné
Gold Ignácz	Szigeti I.
Kulcsár	Komáromi
Komorna	Adorján B.
Komornyik	Tóth
Ferencz	Sántha

Kezdete 7 órakor.
Holnap, január 8-án.
UGYANEZ.

Személyek:

Virág János	Horváth
Örzse	Blaha L.
Misi	Eöry
Kanalas Tamás	Kassai
Trézsi	Rákosi Szidi
Feherné	Párfényiné
Balázs	Tamássy
Hajnal István	Tihanyi
Csergő Illus	Nagy Ibolyka
Hiripi Dini	Solymosi
Darócz Dani	Szabó
A jegyző	Komáromi
A kántor	Andorfi
A kovács	V. Kovács
A kisbiró	Ujvári
Hékás Péter	Baranyay
Hékás Pál	Behami
Rózsa néni	Izsóné
Julis	Szelényi A.
Panni	Berkes Etel
Pista	Hatvani
Ferke	Bónis

Kezdete 7 órakor.
Holnap, január 8-án.
UGYANEZ.

NÉMET SZINHÁZ.

Igazgató és tulajdonos *Lesser Szaniszló.*
Budapest, január 7-én.
Krieg im Frieden.
Vigjáték 5 felv. Irták Moser és Schönthau.
Végül:
Flotte Bursche.
Operette 1 felvonásban. Zenéjét szerezte Suppe.
Kezdete 7 órakor.

NÉPSZINHÁZ.

Budapest, január 7-én.
BLAHA LUJZA asszony mint vendég:
Szeget szeggel.
Eredeti népszinmü dalokkal 3 felvonásban. Irta Follinusz A. Zenéjét Konti.

ORPHEUM
hajós-utcza 27. sz. a dalszinház szomszédságában.
Ma vasárnap két előadás.
Alfons úr.
A fölötte érdekes és pikáns jongleur fellépte, **Fióri** k. a. grotesk-tánczosnő és énekesnő-, a 3 hölgy- és 2 urból álló **Albert Star Troúpe-, Henri Bertha k. a.** német jelmez chansonette-énekesnő és **Kreischke és Meyer** bécsi eredeti duettisták fellépte. A magyar duettista pár első fellépte. **Brand Krisztina** kisasszony, bécsi dalénekesnő fellépte.

IDŐJÁRÁS január 6. reggel 7 órakor.

Az időjelző-intézet távirati jelentése.

Állomások	Légnyomas mm 700 +	Szél iránya és ereje (1—12)		A hőmérséklet Celsius-fokban	Csapadék mm	Felhőzet
Arad	75.7	ENY	5	— 7.5	—	○
Beszterce	—	—		—	—	—
Beszterczebánya	75.1	E	2	— 11.8	—	○
Budapest	76.9	EK	2	— 7.0	—	◔
Csáktornya	76.3	K	3	— 5.5	—	●
Debreczen	76.6	E	5	— 11.2	—	○
Eger	77.3	ENY	5	— 7.0	—	○
Eszék	—	—		—	—	—
Fiume	77.6	E	3	+ 0.8	—	◔
Késmárk	81.1	◎		— 14.2	—	○
Keszthely	75.6	E	3	— 6.4	—	◔
Kolozsvár	75.9	NY	3	— 11.0	✱1	○
Magyar-Óvár	78.2	E	1	— 7.0	—	◔
Máramaros-Sziget	73.1	D	2	— 12.4	✱1	○
Nagy-Enyed	76.2	ENY	1	— 5.0	—	○
Nagy-Szeben	72.8	ENY	1	— 7.9	✱3	●
Nagyvárad	74.3	E	7	— 12.1	✱7	○
Orsova	74.2	E	3	— 5.0	✱2	●
Pancsova	75.1	E	4	— 5.2	—	◑
Selmeczbánya	76.4	ENY	4	— 11.6	—	◔
Sopron	77.0	◎		— 6.4	—	○
Szatmár-Németi	73.3	E	4	— 10.1	—	○
Szeged	76.7	E	4	— 7.4	—	○
Sepsi-Szt-György	—	E	3	— 9.0	✱1	●
Szolnok	77.7	E	2	— 7.6	—	○
Temesvár	71.6	E	5	— 9.0	—	○
Trencsén	77.0	EK	2	— 7.8	—	○
Ungvár	73.7	E	4	— 11.1	✱10	○
Zágráb	76.6	EK	2	— 3.6	—	●
Bécs	78.5	E	1	— 6.9	—	○
Bregenz	73.1	D	1	+ 1.6	1	●
Lesina	—	—		—	—	—
Pola	71.2	K	2	+ 3.0	—	◔
Prága	77.9	K	2	— 4.8	—	◔

Áttekintése a mai időjárásnak:

Európában: A nagy légnyomás (778—781) a kontinens közép tájáról ki terjed annak többi nagy részére is (768—770). Az idő többnyire derült, fagyos, nyugaton és északnyugaton enyhébb, változó.

Hazánkban: Többnyire északi erősebb, helyenkint viharos szelek mellett a hőmérséklet jóval alább, a légnyomás mindenütt jóval felebb szállt. — Az idő általában közepes derült, a keleti széleken helyi havazások után állott be a fagy és derü. — Az egész ország fagypont alá hült, Késmárkon 14 fok hideg, itt és Szolnokon vihar volt.

Kilátás a jövő időre:

Hazánkban: Általában véve derült, fagyos időt várhatni.

FRANKLIN-TARSULAT KÖNYVNYOMDÁJA.

BOGDÁN JÓZSEF
Raktár: muzeum-körut 26. **kocsigyárosnál** **GYÁR:** páva-utcza 10.
nagy választékban kapbatók **jótállás mellett** a legdiszesebb és legszolidabb **ruganyos díszkocsik** 200 frttól följebb; **homokfutó kosárkocsik** 140 frttól följebb; **divatos batárok** 400 frttól följebb; **halottas kocsik** 400 frttól följebb.
Halottas kocsik községek és szövetkezetek részére részletfizetés mellett is adatnak.

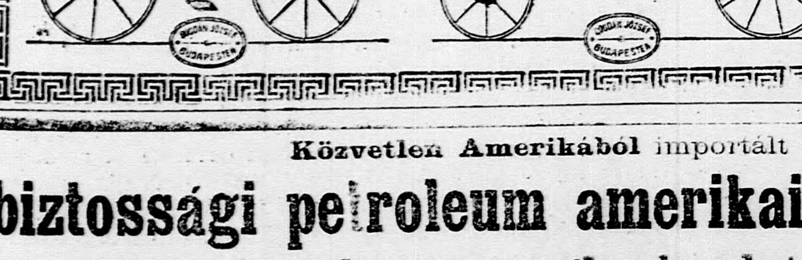

5571

A nyiregyházi városi felsőbb leányiskolánál
Poroszlay Adél tanitónő időközi elhálózása folytán üresedésbe jött s jövő évi február elején elfoglalandó
tanitónői
állomásra 600 frt évi fizetés- természetbeni lakás vagy 120 frt lakpénzzel pályázat nyi tatik. Az állomást elnyerni óhajtók kérvényeket felső nép és polgári iskolai tanképesi, tési okleveleikkel, születési bizonyitványaikkal, valamint eddigi szolgálatukról szóló hatósági, és egészségi állapotukat igazoló orvosi bizonyitványaikkal felszerelve jövő 1883. évi január 15-ig a nyiregyházi városi iskolaszékhez nyujtsák be. Kelt Nyiregyházán 1882. évi dec. 19-én tartott iskolaszéki ülésből.
KRASZNAY GÁBOR
5693 iskolaszéki elnök.

Titkos betegségek
minden alakját, az önfertőzés mindennemü utóbajait, férfi tehetetlenséget stb. alaposan gyógyit
Dr. Pápay
Budapesten, ujvilág-utcza 33. I. em. a Ferenczi kávéházzal szemben. 5599
Rendel 9—5-ig délután és este 7—8-ig levelileg is.

Hirdetések
felvétetnek a kiadóhivatalban BUDAPESTEN VI. ker., himző- és kalap-utcza sarkán, 1. sz.

KOMLÓT
ócskát, rosszat, készpénzért vesz 5663
REIF ARNOLD
Bécs, I. Kolowratring 9. sz.

Sérvkötők dbja frt 1.50, 2.50, 3.—, minden más **kötöszer** legolcsóbban, ugyszintén megbizható párisi **gummi és halhólyag** tuczatja 1, 2, 3, 4 és 5 frt. — Utánvét mellett megküldi a **Bandagen Niederlage «zum rothen Kreuze» Bécs,** I., Kärntnerstrasse 14. 5683

„AZIENDA" osztrák-franczia élet- és járadék-biztositó-társaság
JABLONOWSZKY KÁROLY herczeg, a választmány elnöke. Dr. KLANG I. igazgató. Dr. WOLFF ADOLF igazgatóhelyettes. Igazgatósági irodák: BÉCSBEN Wipplinger Strasse 43. sz. és Hohenstauffengasse 10. sz.
A társaság az egész magyar állam (társországaival) területén képviseltetik a törvényesen bejegyzett
Magyarországi képviselőség által Budapesten képviselő THALY ELE
Képviselőségi irodák: Budapest, IV., hajósutcza 2. sz. és bécsi-utcza 3. sz. az intézet saját házában.
Alaptőke 6 millió frank= 2.400,000 o. é. arany frt
befizetett részvénytőke 1.123,200 o. é. frt.
dijtartalékok 7.350,000 o. é. frt.
összes biztositéki alap 8.473,200 o. é. frt.
A társulat Magyarország és társországai területén minden jelentékenyebb helyeken fő, kerületi és helyi ügynökök által képviselve van, és ezek ugymint nagyszámu mozgó ügynökei által élet- és járadékbiztositási ajánlatokat fogad el.
Biztosit: 1. halálesetre minden módozat szerint; 2. kiházasitási és gyermek-biztositások; 3. életjáradék és nyugdij; 4. túlélési társulások.
Ügynökök és mozgó ügynökök legelőnyösebb feltételek mellett felvétetnek.

Párizsi vállfüzőgyár
DUBSKY J,
Bécs, VII. Máriahilferstrasse 54.
Valódi halcsont 3, 5, 7, 10, 12, 20 frtig.
Tetszés szerinti készitmény szilárd és jó. Javitások vagy egyébb változtások gyorsan és olcsón.
Megrendelésnél a test és mell bőségének mérete valamint a csipő mérete a ruhán át. 5692

Egészen uj és használatlan
barom-mérlegek
1000—1250 kilora, vaskorláttal és sulyokkal ellátva **Bugányi & Co** hires gyárából, az üzlet megszüntetése miatt 70 frt veszteségre csak 150 frtért netto eladók Hemmer S. nél Landstr., Krieglergasse 11. Hochpart. 5. Bécsben. 5688

«Mi tartja az embert erőben egészségben?»
«A naponkinti fürdő»
«Miért nem fürdik az ember naponkint?»
«Mert eddig nem létezett gyakorlati és olcsó fürdő-készülék.»

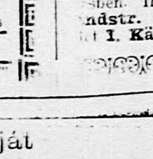

Aki egy ily **Weyl**-féle **füthető fürdőszéket** vásárol 5 akóvizből és 5 kr áru szénnel legnagyobb kényelemmel készithet magának meleg fürdőt.
pes árlapok ingyen s bérmentve . **Weyl**, cs. kir. szab. tulajdonos sben. Iroda és gyár: **III. Bez. Landstr. Hauptstr. 109.** Város **I. Kärntnerring. 17** 5686

Közvetlen Amerikából importált saját
biztossági petroleum amerikai császár-olaj
folytán minden tüzveszély abszolut ki van zárva.
150° F. hevitésnél még épenséggel **meggyujthatatlan, viztisztaságu, fehér nagy lánggal ég, csaknem szagtalan, nem füstöl** s a közönséges petroleumhoz képest, egyenlő **világitási erő mellett 40% megtakaritást** ad s ezek szerint, e minőségben, mai napig fölülmulhatatlan. 5572
Kilonkint 33 kr. — Literenkint 29 kr.
Elárusitóknak engedmény.
Amerik. KAISEROEL wasserhell Sicherheits-Petroleum von DAVID FANTO & Co WIEN
Császár-olajunk; nagyobb mennyiség vételénél **bérmentesen** küldetik. **Kisebb mennyiségben** minden **nagyobb füszer-, olaj- és lámpa-raktárban** kapható.
Vidékre való szállitás uj plombirozott kannákban 25 kilonkint, hordókban pedig 50 és 100 kilónkint.
DÁVID FANTO & Comp. Bécs. I. ker., Fichtegasse 2.
Képviselet és raktár Budapesten:
SINKÓ JÓZSEF urnál VI. ker., uj-utcza 1-ső szám alatt.

EGY ELEGÁNS

frakk	18	frttól	75	frtig
salonkabát	20	»	80	»
nadrág fekete	6	»	20	»
mellény fekete	4	»	7	»
mellény fehér	4	»	7	»
téli kabát	18	»	80	»
utazó bunda	36	»	200	»
hálóköntös	12	»	40	»
vadászkabát	10	»	25	»

A legjobb brünni, angol és franczia szövetekből a legujabb divat szerint gondosan elkészitve igen jutányos szabott árak mellett. Az árak minden darabon kitüntettetnek. — A legfinomabb angol, franczia és brünni szövetekből mérték után is megrendelhetők
ROTHBERGER JAKAB-nál,
császári és királyi udvari szállitó
Budapest, Kristóf-tér 2., I. em., a „Nagy Kristóf"-hoz.
Vidéki megrendelések azonnal teljesittetnek.

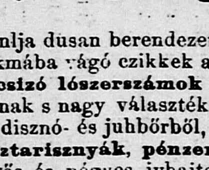

SZIGETI LAJOS

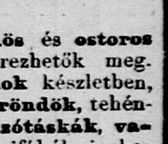

szij és nyereggyártó BUDAPEST VIII., Muzeumkörút 10
a Nemzeti Muzeum mellett.
Ajánlja dusan berendezett **szijgyártó üzletét**, melyben minden a **szijgyártó, nyerges, bőröndös** és **ostoros** szakmába vágó czikkek a legjobb anyagból izletesen lesznek készitve és **jutányos áron** szerezhetők meg. **Kocsizó lószerszámok** ezüst-, nickl-, talmi-, pakfong-, réz- és fekete veretékre, valamint **igás hámok** készletben, vannak s nagy választékban kaphatók. Jó minőségü **uri-, női-** és **gyermeknyergek, utazó bőröndök**, tehén-ló-, disznó- és juhbőrből, különféle diszités és berendezéssel vagy a nélkül, **uri** valamint **női utazótáskák, vadásztarisznyák, pénzerszények, dohány-** és **szivartárczák**. — Különféle **ostorok** trieszti olajfából, jucker kettős és négyes, ivhajtott angol ostorok czukornád, spanyolnád- és esztergált természetes halcsontból, továbbá **agarász-** és **kutyaostorok**, nyers timsós és borjubőrből, **lovagveszszők** nádból czérnával, halcsontból hurral bekötve és különféle veretekkel diszitve. **Lótakarók** posztó és pokróczszövetből, **esőtakarók** gumi vagy bőrből, **nyereg** izzasztók koczkázott moldon, vagy nyeregalakra kivágott angol nemezből, mosó izzasztók fehér vagy szürke molescinből, továbbá hámkapa alá való izzasztók. Kaphatók nálam **lókapczák** filcz-, bőr- és gumiból, lólábra tekercsek, pokrócz-, heveder- és nyeregszoritók gyapju és czérnából, **kötőfékek** bőr- vagy szövetből, **lovagló kantárok, kengyel- és ugrószijjak, szablák, kengyelvasak, sarkantyúk, fényező lánez**, istállófelszerelésre szükséges eszközök, **lógyógyszerek** érczfényező por és kenőcs, azonkivül az általánosan jónak ismert «Nemencsek és társa»-féle **bőrkenőcs.** Nagy választék száncsörgőkben lónyakra, és öntöttek rézből és nickelből kápára, szines lófark-diszitéssel. Árusitok egyes szerszámrészleteket és az ahhoz tartozó veretéket.

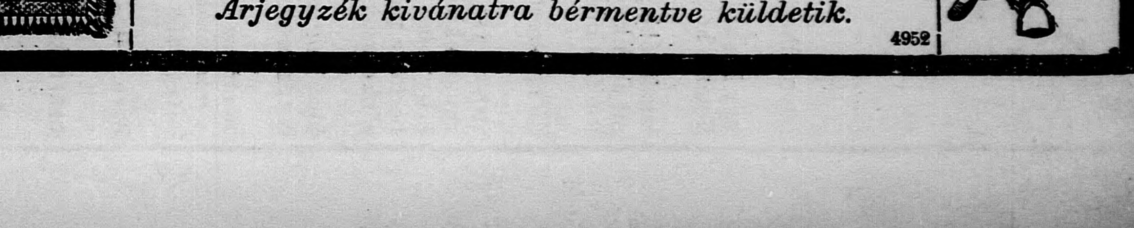

Javitások ugy helyben mint vidékről elfogadtatnak, vidéki megrendelések szóbelileg vagy levél által pontosan teljesittetnek.
Árjegyzék kivánatra bérmentve küldetik.
4952

E rovatban *minden szó* beiktatása *2 krba* kerül, hirdetések után, melyek a hirdető félnek külön lakczimével is elvannak látva, még 30 kr. bélyegdij fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

Minden hirdetésre felvilágositást ad a kiadóhivatal. Levélbeli tudakozodásokra is pontosan válaszolunk, ha a válaszra szükséges postabélyeg beküldetik.

«Th. T.»-nek. Kalocsa. Levele ment poste restante. 1868. szám. 1947

„Előnyös feltételek" levele van a kiadóban. 2813

«B. L.» levele van a kiadóban. 2812

«Berczelly Vilmos» levele van a kiadóhivatalban. 2811

Egy 700 frt évi jövedelemmel biró 30 éves özvegy ember, két kis gyermek atya, egy háziasan nevelt csinos külsejü róm. kath. hajadont 3—4000 frttal, vagy gyermektelen özvegyet óhajt nőül venni, azonban 25 évesnél idősebbek ne legyenek. Levelek arczképpel «A. B.» czim alatt a kiadóhivatalhoz küldendők. 1946

Eladás.

Bor. Valódi ménesi és magyarádi palaczkborok a ménesi és magyarádi elsőrendü bortermelők bizományi borkereskedésében kapható. Ferencziek bazára. 34. 1913

Egy még jó karban lévő malomszerkezet eladó. Hol? megmondja a kiadóhivatal. 2349

Melyik vagyonos, előkelő gavallér lenne hajlandó egy csinos fiatal leányt a szini pályára kiképeztetni? Szives ajánlatok »Thalia» czimmel kiadóhivatalhoz kéretnek. 1909

209 holdból álló pestmegyei birtok, kastélylyal, gazdasági épületekkel, teljes felszereléssel és vetéssel együtt eladó. Bővebb felvilágositást a kiadóhivatal ad. 2359

Ház és telek a Józsefvárosban, Budapesten, eladó, élénk forgalmu vonalon, nagy befásitott udvarral, korcsmai üzletre téli és nyári helyiségül — fa vagy gépraktárnak, — speculatióra is fölötte alkalmas. Értesit a kiadóhivatal. 2366

Egy nagyobb vidéki városban egy nyolczvan év óta fenálló füszerüzlet bizt. társulati főügynökséggel, dohány-kis-tőzsdével s bélyegárulással eladandó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 1813

Egy malomszerkezet még egészen uj eladó. Hol? megmondja a kiadóhivatal. 2355

Szabolcsmegyében 1000 hold birtok bérbe, vagy esetleg eladó. Bővebbet a kiadóhivatal. 2354

Somogymegyében egy 560 holdból álló birtok, mely Pamuk község határában fekszik, 90,000 frtért eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2345

Hevesmegyében Gyöngyös mellett 240 holdból álló birtok ⅔ részben első osztályu buza termőfölddel, bensőséggel, gazdasági épületekkel, két szöllővel — vasuthoz igen közel — eladó. Bővebbet a kiadóhivatal. 2307

Trafik élénk, forgalmu helyen, azonnal átvehető. Czimet megmondja a kiadóhivatal. 1935

A belvárosban, bástya-ulczában egy II. emeletes ház, mely még 25 évig adómentes, eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2227

Egy vizi malom, mely szilárd épületekből áll, 3 pár kő, két henger és minden a buza finom őrlésére szükséges gépekkel ellátva, a patak vize, mely hajtja a malmot, meleg forrás, soha he nem fagy. A malom közel a város- és vasuthoz. 12 hold rét is tartozik hozzá. Az egésznek ára 20000 frt. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2335

Vétel.

Heves- vagy Nógrádmegyében közel a vasuthoz kerestetik megvétel végett 250—300 holdból álló birtok lakházzal és gazdasági épületekkel együtt. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2257

2000—3000 holdas birtok kerestetik Pest-, Fehér-, Somogy vagy Tolnamegyékben. Ajánlatok «K. 1000» czim alatt a kiadóhivatalba küldendők. Alkuszok kizárvák. 1929

Hevesmegyében egy 200—300 holdra terjedő birtok megvétel végett kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2346

Kerestetik megvétel végett egy belvárosi ház, közel a városházhoz vagy a Dunasoron 50,000 frtig. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2322

Egy szeliditett, szépen beszélő pagagály kerestetik megvétel végett. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2332

A belvárosban kerestetik egy ház megvétel végett 50—60,000 frtig. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2327

Alkalmazást nyer

Egy jó bizonyitványokkal ellátott nőtlen urasági kocsis helyben azonnal alkalmazást nyer. Bővebbet a kiadóhivatal. 2367

Ügyes utazó, ki a vidéki gazdászok és iparvállalatoknál jó ismeretséggel bir, a magyar és német nyelvnek teljes birtokában van, előnyös feltételek mellett alkalmaztatik. Bővebbet e lap kiadóhivatalánál. 1894

Egy fiatal ember, ki kitünő gyorsiró, kinek szép kézirása van, továbbá németből és francziából magyarra tökéletesen képes forditani, állandó foglalkozást talál. Ajánlatok «Szerkesztőség. P. N. 536» czim alatt a kiadóhivatalba. 1936

Egy jól főző szakácsné helyben azonnal alkalmazást nyer. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2361

Egy csinos kaszirnő egy vidéki nagyobb kávéházban azonnal alkalmazást nyer. Ajánlatok arczképpel együtt a kiadóhivatalba intézendők. 2347

Egy fiatal házvezetőnő, ki a belső háztartás és fehérnemü vasalásban kiváló jártassággal bir, egy magányos urnál falun alkalmazást nyer. Arczképpel ellátott ajánlatok küldendők, hova? megmondja a kiadóhivatal. 1856

Egy a fehérnemü- és nőiruha varrásában és szabásában ügyes varrónő vidékre állandó alkalmazást nyer. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2315

Egy fiatal, szép és szolid kaszirnő kerestetik egy nagyobb vidéki kávéházba. Fizetés 15 frt és teljes ellátás, mosás nélkül havonta. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2325

Alkalmazást keres

Egy 30 éves gazdasági gépész és kovács, jó bizonyitványokkal ellátva éves állomásra ajánlkozik. Czim megtudható a kiadóhivatalban. 1898

Egy jó házból való özvegynő, ki a gazdasszonyság minden ágában jártas, ki már ezen minőségben éveken át működött, alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 1930

Nevelőnőnek anyátlan gyermekek mellé vagy gazdasszonynak ajánlkozik uri házba egy tapasztalt tanárné. Bővebbet a kiadóhivatalban. 1941

Egy fiatal czipész, kinek neje mindennemü házi dolgokban gyakorolt, és kitünő bizonyitványokkat bir, óhajtana egy tisztességes házba, mint felügyelő vagy házmesteri állást elfoglalni. Bővebbet a kiadóhivatalban. 1945

Egy fiatal, nős ember, ki több ezer forintot képes óvadékul adni, mint ellenőr vagy pénztárnok alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 1922

Egy jó családból való magyar kisasszony, birja a német nyelvet a háztartás ruhavarrás és kézimunkában jártas, állást keres mint társalkodónő, komorna vagy házikisasszony. Bővebben Kristóf-ter 6. sz. II. em. ajtó 10. 1948

Egy igen csinos fiatal kisasszony éltesebb vagy középkoru magányos urhoz mint házikisasszony vagy társalkodónő óhajt menni. Szives ajánlatok «Szép és jó» czim alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 2352

Lakás és bérlet.

Veszprémmegyében egy 700 holdas birtok bérbe kiadó. A birtok Veszprém várostól 2, Zircz várostól pedig ¼ órányira fekszik, igen szép lakházzal és gazdasági épületekkel. A birtok 1884. szeptember hó 30-án átvehető. 2338

Haszonbérbe kerestetik egy 180 holdas birtok, lakházzal és gazdasági épületekkel együtt, Pestmegyében. Bővebbet a kiadóhivatal. 2321

Egy 300 holdas birtok kerestetik haszonbérbevétel végett, vasút mellett lakházzal és egyéb épületekkel együtt. Bővebbet a kiadóhivatal. 2286

Oktatás.

Egy izr. okleveles tanitonő, ki magyarul és németül beszél, különösen a zongorában és kézimunkában igen jartas, nemkülönben a franczia nyelvben kezdőket oktathat, szerény igények mellett azonnal alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 1910

Egy okleveles tanitónő, ki a kezimunkákban különös jártassággal bir, mint segédtanitónő azonnal alkalmazást nyer. Fizetés 250 frt és teljes ellátás. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2337

Egy nevelő, ki a magyar, német és franczia nyelvet tökéletesen érti és zongorázni jól tud, vidéken azonnal alkalmazást nyer. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2360

Egy nevelőnő, ki a magyar, német és franczia nyelvet tökéletesen beszéli és zongorázni jól tud, alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2365

Vidékre kerestetik egy oly müveltebb egyén, ki egy 21 éves ifjut a franczia nyelvben és zongorajátékban alaposan oktatni képes. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Különféle.

Páholy kerestetik a nemzeti szinházban, két vagy három hóra, minden negyednapra. Bővebb ertesitést ad az «Egyetértés» kiadóhivatala. 1944

Ternó! 5000 forintot aranyban fizetek annak, ki az én, még eddig felülmulhatlan biztos játék-modszeremmel a lutriban nem nyert. Levelek válaszbélyeggel Gönczi M. matematikus Budapest, sip-utcza 7. szám intézendők. 1942

Egy gyakorlott szülésznő tanácsot és segitséget nyujt azon nőknek, kik jó ápolás és titoktartás mellett szülni óhajtanak; özvegy Brenner Janka, sugárut 62, I. emelet 15. (octogon). 1729

Isten után segélyért azon tőkepénzesekhez, — kiket a mindenható vagyon mellett jó szivvel is megáldott, fordul, — egy az uzsorások körmei közé jutott család 3000 frt kölcsönért 6% kamat mellett, melynek fedezetére elegendő biztosíték adatik. Kegyes ajánlatok „Zörgess és megnyittatik" jegy alatt a kiadóhivatalba küldetni kéretnek. 1876

A kinek tyukszeme van és attól szabadulni akar: vegyen bármely gyógyszertárban Haschisch-collodiont. Egy hét alatt utasitás szerint használva ezen kitünő szerrel a tyukszemet biztosan el lehet veszteni. 1896

Előfizetési felhívás a

„HÖLGYEK LAPJA"

az egyedüli **hetenként** megjelenő szépirodalmi és divatlapra, — továbbá a

„SZÉPIRODALMI CSARNOK"

czímű regényfolyóiratunk mindkét folyamára, melyek szintén hetenként jelennek meg.

A **„Hölgyek Lapja"**, az előkelő hölgyek közlönye, immár most hetedik évfolyamába lép. Előfizetőink fényes koszorújában üdvözölhetjük ma már hazánk női közönségének szine-javát.

Hölgyeink sokkal fölvilágosodottabbak, szellemi igényeik sokkal műveltebbek és kifejlettebbek, semhogy beérhetnék ma már egy hónapban kétszer megjelenő lapokkal s így olykor egy hónappal később értesülnének a történt eseményekről. Minden művelt nemzet hölgyeinek vannak saját heti lapjaik. Hát csak ép a művelt magyar hölgyek lennének azok, kik beérnék kétheti lapokkal is!

A „Hölgyek Lapja" az **egyetlen, hetenként** megjelenő szépirodalmi és divatlap s mégis lapunk versenytársai közt **legolcsóbb**; mert míg a többi divatlapok egy hónapban csak kétszer jelennek meg s adnak évnegyedenként 2 frt 50 krórt 6 számot, mi adunk évnegyedenként 3 frtért 13 számot, tehát kétszernél többet, mint azok. Így lapunk és a többi divatlap közt az összehasonlítás minden tekintetben lehetetlen.

Hogy lapunk a legfényesebb magyar divatlap, ez nem a mi, hanem párisi rajzolóink érdeme. A párisi divatot adjuk ugyan, de egyszerüsítve a magyar ízléshez és igényekhez; mert e téren is az **egyszerüség és takarékosság** a jelszavunk.

Hogy lapunk élénk, eleven, abban már mi is megkívánjuk az elismerés adóját. — Irunk mindenről, a mi érdekes csak itthon, vagy a nagy világban történik; csak az unalmas, a személyeskedés s a politizálás van és lesz kizárva lapunkból; bár „punch" rovatunkban élczeltük és élczelni fogjuk ezután is ami nevetségest találandunk bármely párton. — Lapunk hírrovata is oly gazdag, hogy abban minden feltalálhatnak, ami nevezetes itthon, vagy a külföldön történik. Irodalmi és szinházi rovatunk kiválón gazdag. Lapunk borítéka pedig oly gazdag eredeti külföldi hírokban, melylyel egyik laptársunk sem versenyezhet. Másutt a borítók rendesen hirdetésekkel szokott telve lenni.

Lapunk **minden száma**, a szövegbe nyomott s Párisban készült képekkel jelen meg. Ezen kívül havonként egy szám hozni fog ezentúl is színes divatképet, havonként egy másik szám pedig felváltva kivágott szabásmintát, szabásrajzot, és **színes munkarajzokat**, mit még egy magyar lap sem adott.

Adni fogunk lapunkban érdekes talányokat s a megfejtőknek könyv- és zenemű-ajándékokat. — Előfizetőinknek mindennemű, az irodalom, zene, művészet, társadalom és háztartás körébe vágó kérdéseit és válaszait (kivéve a csere-berékre és eladásokra vonatkozókat) lapunk borítékán díjtalanul közlendjük. Előfizetőinknek minden megbizását a fővárosban készséggel és díjtalanul elvégezzük s ezekre lapunk bizománytárában hetenként választ is adunk.

Lapunk megjelen hetenként, vasárnap, színes borítékkal. **Előfizetési** ára évnegyedenként **3** frt; — félévre **6** frt; — egész évre **12** frt. — **Elő lehet fizetni bármely hónap elejétől kezdve.**

A ki levelezési lapon bennünket felkeres, mindenkinek szivesen küldünk úgy a lapból, mint szépirodalmi regénycsarnokainkból is mutatványszámot díjtalanul és bérmentve.

A „SZÉPIRODALMI CSARNOK"

„rendes folyama" hetenként megjelenő magyar regényfolyóirat.

„Szépirodalmi Csarnok"-unk rendes „folyama" szintén hetedik évfolyamába lép most s hetenként jelen meg négy íven, színes borítékkal. Pénteken rendesen **bérmentve** póstára adatik, hogy vidéki kedves előfizetőinknek minden vasárnapra legyen érdekes olvasni valójuk. A jövő évben e csarnokból is 52 füzetet adunk. Így ez is az egyetlen hetenként megjelenő regényfolyóirat.

Míg a legtöbb regénycsarnok frivol férczelményeket tálal a közönség elé, mi kiváló gonddal válogatjuk meg a közlendőket s a „rendes folyam"-ban a világirodalom legújabb és legszebb regényeit közöljük, egyidejűleg az eredetivel. Közöljük mindazt, ami nagyszerűt e téren a világirodalom felmutathat.

Az ujévet mindjárt egy Párisban roppant feltűnést keltett, egészen modern tárgyú, kiváló érdekű s izgalmas nagy regénynyel kezdtük meg: **„A balsors gyermeké"**-vel a világhírű Richebourg Emiletől, ki ez idő szerint a nők legkedveltebb írója. E regény Párisban pár hó alatt tizenkét kiadás ért s egész kis forradalmat idézett elő az olvasóknál; meghatóbb regényt rég nem olvastak. E nagy regény befejezése után ismét a világ irodalom legújabb és legszebb regényét fogjuk közleni e regény csarnokunkban.

A **„Szépirodalmi Csarnok"** „rendes folyam"-ának előfizetési ára egész évre, vagyis 52 füzetre, (a pénz egyszerre beküldésével) 9 frt; — részletekben beküldve az előfizetési ár félévre, vagyis 26 füzetre 5 frt; — évnegyedre, vagyis 13 füzetre 2 frt 50 kr.

A **„Hölgyek Lapja"** azon t. előfizetői azonban, akik a lap előfizetési árát egész évre egyszerre, vagy részletekben, de azért egész évi kötelezettséggel küldik be, a **„Szépirodalmi Csarnok" rendes folyamát** is rendkívül leszállított áron kapják: vagyis egész évre 7 frtért; — félévre 3 frt 50 kr; — évnegyedre 1 frt 75 krért. **Sőt hogy a lap előfizetői minél könnyebben mind megrendelhessék e regénycsarnokot is, ezek számára havi előfizetést is nyitunk**

60 krajczárral

így havi 60 krért kapni fognak havonként 4—5 füzetet, vagyis 16—20 sűrűn nyomtatott ívet, még pedig bérmentve s így egy éven át egész kis regénykönyvtáruk lesz.

A „SZÉPIRODALMI CSARNOK"

„rendkívüli folyama" szintén hetenként megjelenő magyar regényfolyóirat.

Míg a „rendes folyam"-ban a világirodalom legújabb regényeit közöljük, addig a „rendkívüli folyam"-ban jobbára classicus regényeket közlünk.

Az 1883-ik évet Montépinnek, a classicus írónak, **„A rejtelyek háza"** czímű páratlan szép nagy regényével kezdtük meg, mely megrázó eseményekben oly gazdag s megható, ritka szép regény ez s fiatal leányok is bátran olvashatják. E világhírű regény befejezte után más classicus regényt kezdünk újra meg e **„rendkívüli folyam"**-ban.

A „rendkívüli folyam" is hetenként fog megjelenni, szintén finom, simított papiron, 4 íves füzetekben s hetenként pénteken bérmentve küldetik szét. E folyamból is a jövő évben 52 füzetet adunk.

A „rendkívüli folyam" előfizetési ára, — mert ezen regényekért nem kell szerzői díjat fizetnünk, — még olcsóbb, egész évre, vagyis 52 füzetre 8 frt; — félévre, vagyis 26 füzetre 4 frt; — évnegyedre, vagyis 13 füzetre 2 frt.

A **„Hölgyek Lapja"** azon t. előfizetői azonban, akik a lap előfizetési árát egész évre egyszerre, vagy részletekben, de azért egész évi kötelezettséggel küldik be, a **„Szépirodalmi Csarnok"** rendkívüli folyamát is nagyon leszállított áron kapják: vagyis egész évre 6 frtért; — félévre 3 frtért; — évnegyedre pedig 1 frt 50 krért.

Sőt hogy a lap előfizetői minél könnyebben megrendelhessék e regény-csarnokot is, ezek számára havi előfizetést is nyitunk

50 krajczárral

s így havi 50 krajczárért havonként 4—5 füzetet, vagyis 16—20 sűrűn nyomtatott ív-regényt fognak kapni, még pedig bérmentve.

Ekként a classicus regények olcsó kiadását eszközöljük.

Tavali csarnokunk „rendes" és „rendkívüli" folyamából még mindig szolgálhatunk teljes számú példányokkal az alábbi leszállított árú könyvek közt a IX. és X. csoport alatt jegyzett árak szerint.

A ki lapunkra, vagy regény-csarnokunkra új előfizetőt gyüjt, kap tőlünk ajándékba annyi regényt, vagy zeneművet, ahány új előfizetőt gyüjtött. A ki öt új előfizetőt gyüjt, e mellett még a lapot, vagy a regény-csarnokot ingyen kapja.

A világ legolcsóbb és legérdekesebb regényei

Mindenki által s így azok által is megrendelhetők, kik nem előfizetőink.

I. Csoport: **Legolcsóbb regények:** — 70% árleszállítással. —

regény	kötet	Bolti ár frt	kr.	Most frt	kr
1. „A legújabb botrány" Strettontól	3	3	—	1	—
2. „Egy rosz asszony" Badérétől s 3. „Renée kisasszony" egybekötve	1	1	20	—	50
4. „Montretout grófnő" Tissottól	3	2	40	1	—
5. „Az abbé" Jaimetól	2	1	60	—	50
6. „A gonosz fiú" Jaimetól	2	1	60	—	50
7. „Haggard Józsua leánya" Braddontól	3	3	—	1	—
8. „Lethrington Lord"	2	2	—	—	50
9. „A szörnyeteg" Mortiertől	2	2	—	—	50
10. „A titokteljes nő" Racottól	2	2	—	—	70
11. „A Mauréze-család" Crevilletől	1	1	—	—	40
12. „A Marignan-örökség" Sauniérétől	1	1	—	—	40

A ki ezen tizenkét kitünő szép regényt együtt rendeli meg, a fenti 22 kötetet 20 frt 80 kr. bolti ár helyett **5 frt 50 krért** kapja.

II. csoport: **Montépin Xavér regényei:** — 50% árleszállítással. —

regény	kötet	Bolti ára frt	kr.	Most frt	kr.
1. „Szerelem ő fensége"	9	7	20	4	50
2. „A orsolnő leányai"	8	6	40	3	20
3. „A rochevillei bűntény"	4	3	20	1	60
4. „A 13-dik számú bérkocsis"	7	5	60	2	80
5. „Az őrültek orvosa"	8	6	40	3	20

A ki ezen világhírű szép öt regényt együtt rendeli meg, a fenti 36 kötetet 28 frt 80 kr. bolti ár helyett 11 frtért kapja.

III. Csoport: **A világ legnagyobb regénye: a „Rocambole."** (Mindegyik mű önálló regény.) — 60% **árleszállítással.** —

regény	kötet	Bolti ára frt	kr.	Most frt	kr.
1. „Rocambole ifjúsága" Ponsontól	11	11	—	4	—
2. „Rocambole hőstettei"	10	10	—	4	—
3. Rocambole „visszatérése"	9	9	—	3	50
4. „Rocambole végküzdelme"	7	7	—	2	80

Aki ezen négy világhírű regényt együtt rendeli meg, a fenti 37 kötetet 37 frt bolti ár helyett 12 frtért kapja.

V. Csoport: **Id. Dumas Sándor regényei.** — 60 % árleszállítással. —

regény	kötet	Bolti ára frt	kr.	Most frt	kr.
1. „A párisi Mohikánok"	17	23	40	6	—
2. „Gróf Monte Christo"	12	12	—	3	60
3. „Margit királyné"	6	6	—	1	80
4. „Monsoreaui hölgy"	8	8	—	2	40
5. „Negyvenötök"	8	8	—	2	40

A ki ezen öt classicus regényt együtt rendeli meg, a fenti 51 kötetet 57 frt 40 kr. bolti ár helyett 14 frtért kapja.

V. Csoport: **Gaboriau Emil bűnvádi nagy regényei** — 50% árleszállítással. —

regény	kötet	Bolti ára frt	kr.	Most frt	kr.
1. „III. Napoleon bünei" (A bukfencz)	9	9	—	5	—
2. „Lecoq úr"	6	6	40	3	60
3. „Lecoq Orcivalban"	3	3	—	1	80

A ki ezen izgalmas három bűnvádi s történeti nagy regényt együtt rendeli meg, a fenti 18 kötetet 18 frt 40 kr. bolti ár helyett 8 frt 50 krért kapja.

VI. csoport: **Kock Pál regényei.** — 50% árleszállítással. —

Regény	kötet	Bolti ára frt	kr.	Most frt	kr.
1. „Az asszonyok, bor és a játék"	1	1	40	—	60
2. „A kis bizományos"	1	1	20	—	60
3. „Taquinet a púpos" (2 képpel)	2	1	60	—	75
4. „A bolti leányok" (4 képpel)	4	3	20	1	50
5. „Egy férj, a ki nejét keresi" (2 képpel)	2	1	60	—	75
6. „Egy férj, a kivel tréfát űznek" (2 képpel)	2	1	60	—	75
7. „A szerelmesek útja" (2 képpel)	2	1	60	—	75
8. „A milliomos" (4 képpel)	4	3	20	1	50
9. „A rém-eb" (4 képpel)	4	3	20	1	50
10. „Blaguiskof bárónő" (2 képpel)	2	1	60	—	75
11. „Az anyajegy" (2 képpel)	2	1	60	—	75

A ki ezen 26 kötet regényt együtt rendeli meg, e 26 kötetet 21 frt 80 kr. helyett 9 frtért kapja.

VII. csoport: **Világhirű irók regényei:** — 60% árleszállítással. —

	Regény	kötet	Bolti ára frt	kr.	Most frt	kr.
1. Hugó Victortól	„A nyomorultak"	12	12	—	5	—
2. „ „	„Egy halálra itélt utolsó napja"	1	—	80	—	40
3. Cherbulieztől	„Noirel József"	2	2	—	1	—
4. Montépintől	„A vörös boszorkány"	5	5	—	2	50
5. „	„A grófnő titka"	5	5	—	2	—
6. Féval Páltól	„A púpos"	6	6	—	4	—
7. „ „	„Az ötök"	5	5	—	2	—
8. Boisgobeytól	„A Carbonárik" (Piros rózsa lovagjai)	6	6	—	2	—
9. „	„Maugars gróf leánya"	6	6	—	2	—
10. Zola Emiltől	„Mouret abbé vétke" (E regény nem nőknek való)	3	2	40	1	50
11. Brot Alfonztól	„Rémes éjjek"	5	4	—	2	50
12. „ „	„Az emir leánya"	2	1	60	1	—
13. Ponsontól	„A vadorzó kutyája"	3	3	—	1	20
14. „	„Kastély és hámor"	2	2	—	1	—

A ki ezen csoportbeli tizennégy regényt együtt rendeli meg, a fenti 63 kötetet 60 frt 80 kr. bolti ár helyett 24 frtért kapja.

VIII. Csoport: **Kisebb regények különböző szerzőktől:** — 40% árleszállítással. —

	Regény	kötet	Bolti ára frt	kr.	Most frt	kr.
1. Richebourg Emiltől	„Öld meg a nőt"	3	2	40	1	50
2. Lermina Gyulától	„A bűnös nő"	2	1	60	1	—
3. Feuillet Octavetól	„Egy párisi nő története"	1	—	80	—	60
4. Wilsontól	„Regina"	2	1	60	—	90
5. „	„Az esküdtszék itélete"	2	1	60	—	80
6. Enault Lajostól	„II. Napoleon" (A reichstadti herczeg)	1	1	20	—	80
7. Pierce E.-től	„Szivek harcza"	3	3	—	1	20
8. Dobsa Lajostól	„Lidia" eredeti reg.	1	1	20	—	60
9. Csukássy József	„Elveszett koronák"	1	1	40	—	70
10. Nagyváthy K.-tól	„Krisztina"	2	2	—	—	50
11. Kempelen Gyula és Riza eredeti	„Beszélyei"	2	2	—	—	90

A ki ezen tizenegy regényt együtt rendeli meg, a fenti 20 kötetet 18 frt 80 kr. bolti ár helyett 7 frtért kapja.

IX. Csoport: A **„Szépirodalmi Csarnok" 1882-ik évi rendes folyama a következő legújabb világhirű regényekkel:**

1. „Pénz ő felsége" Montépin Xavértól — 7 kötet
2. „Az arany disznó" Boisgobeytól — 5 „
3. „A millió" Claretie Gyulától — 3 „
4. „A vak gróf" Enault Lajostól — 3 „

E négy világhirű regény a „Szépirodalmi csarnok" 1882-ik évi rendes folyamában jelent meg 52 füzetben s e négy regény csak együtt rendelhető meg; az egész 52 füzet ára 9 frt. A „Hölgyek Lapja" előfizetői pedig 7 frt rendkívüli kedvezményáron kapják.

X. csoport: A **„Szépirodalmi Csarnok" 1882. évi rendkívüli folyama a következő classicus regényekkel.**

Sue Jenő világhirű regényciclusa: **„A hét főbűn"**, mely a következő hét külön regényt tartalmazza:

1. „Egy herczegnő" (A kevélység) — 5 kötet
2. „Bastien Frigyes" (Az irigység) — 3 „
3. „A pokol tüze" (A harag) — 2 „
4. „Madelaine" (Az érzékiség) — 2 „
5. „Mihály rokon" (A restség) — 1 „
6. „A milliomosok" (A fösvénység) — 2 „
7. „Gasterini orvos" (A torkosság) — 2 „

E világhirű regényciclus a „Szépirodalmi Csarnok" 1882-ik évi rendkívüli folyamában jelent meg, s e hét regény csak együtt rendelhető meg 7 frtért. A „Hölgyek Lapja" előfizetői 5 frt 50 kr. kedvezményáron kapják.

Az ezen I., II., III., IV., V., VI., VII., VIII., IX. és X. csoportbeli összes regények, összesen tehát 308 kötetből álló hetvenhét külön álló regény együtt és egyszerre rendelve meg, 291 frt 80 kr. bolti ár helyett 85 forintért kaphatók. — A ki 95 forintot küld be, az ezen 308 köteten kivül még 36 kötet egészen új regényt is fog még kapni, vagyis az 1883. évi mind két csarnok egész évi 104 füzetét.

XI.) Harminczkét író és költő (a „Hölgyek Lapja" munkatarsai) nagy arczképeit tartalmazó fényes nagy műlapunk 5 frt bolti ár helyett most egy forintért rendelhető meg. (Csomagolási díj és feladó vevény bélyege külön még 11 kr.) — Továbbá a „magyar nők arczképcsarnoka" első műlap 32 levelezőnőnk nagy arczképével szintén ugyanoly áron rendelhető meg.

Végül szerződtünk egy zeneműkereskedővel is, ki előfizetőink részére bármely Budapesten megjelent zeneművet 25%-tel, (tehát egy negyedrészszel) olcsóbban ád a bolti árnál. Ezek is nálunk rendelendők meg a pénz beküldése, vagy utnvét mellett.

A pénzeket póstai lapokon ily czím alatt kérjük:
Budapest, 1882. Deczember 17-én.

MILASSIN VILMOS,
szerkesztő-kiadó. Budapest, IV. Szervitatér 8.

Dr. Leitner
40 év óta fenálló rendelési intézetében Budapesten, dobutcza 18. sz. — Mindennemü **titkos betegségek, önfertőzés, tehetetlenség, fehér folyás**, stb. levélileg is biztosan, gyökeresen és gyorsan gyógyittatnak. Rendelési órák 2—5-ig és este 7—10-ig 5608

Triest 1882. arany érem.
Erdélyi borok.
Carbenet de Gyéres
ára palaczkonkint 95 kr.
Burgundi
palaczkonkint 75 kr.
Teutsch B. József-től,
Segesvárott, Erdélyben.
Budapesten,
VÁMOSY LAJOS-nál
5566 sugárut 2.
a Foncière-palotában.

64 KIRÁLY ÉS HŐS arczképe és életrajza, 16 nagy ív, bérmentes küldéssel 45 kr.
a többi teljes befejezésig ingyen a

HASZNOS MULATTATÓ,

cz. ifjusági képes lappal. A Hasznos Mulattató már tiz év óta fentálló kipróbált **ifjusági lap**; magában véve is méltó a törekvő ifjuság pártolására, történelmi mellékletével pedig páratlan a maga neméhen. Minden füzethez egy király vagy hős arczképe és ¼ ivre terjedő életrajza van csatolva. E képekből és életrajzokból nagyszerü

Nemzeti arczképcsarnok

áll elő. Az idáig már megjelent 64 szép képet és életrajzot, melyek együtt 16 nyomtatott ivre terjednek, **uj előfizetők** 45 kr. bámulatos csekély áron szerezhetik meg, de oly feltétel mellett, hogy egyszersmind a Hasznos Mulattató lapra is előfizetnek, melynek ára szintén példátlan olcsó, ¼ évre 1 frt, ½ évre 2 frt. A 16 ivnyi történelmi melléklet az ujévi első számmal **bérmentesen** küldetik meg. Ujévkor a történelem legérdekesebb része, a

Rákóczy-korszak

következik, s aztán gyorsan közeledünk a befejezéshez, amikor is majd diszes czimlapot, előszót és tartalomjegyzéket adunk **ingyen.** Ajánljuk a kedvező alkalmat a **családok** figyelmébe. Történelmi mellékletünk röviden, de velősen és kedvesen irott élet- és jellemrajzaival, pompás, szép, nagy képeivel, felette alkalmas az ifjusággal megszerettetni a történelmet. A Hasznos Mulattató közeledő **tizenegyedik** évfolyamát is a legjelesebb irók támogatják dolgozataikkal. Abban is bizonyos lehet a közönség, hogy mint eddig mindig, szavunkat ezután is pontosan beváltjuk. A számos érdekes ifjusági Ivasmányok között, ezután is közlünk

Ifjusági szinmüveket,

melyek minden költség nélkül, bárhol is nagy hatással előadhatók. Az ujévi első füzetben mingyárt közlünk egy pompás **verses ifjusági szinmüvet.** Ajánljuk a **Hasznos Mulattatót**, az ifjuság e régi jó barátját a szülők, tanférfiak figyelmébe. Olvashatja lapunkat **fiú, leány** egyaránt, **a legkisebb kortól a legnagyobbig**, de söt pompás közleményei, főként történelmi mellékletei, **felnőttek** előtt is érdekkel birhatnak. Megjelen a **Hasznos Mulattató** havonként kétszer, szines boritékba füzve, **szép képekkel** tarkitva, diszes kiállitásban, **két nagy iven** (a történelmi melléklet ezen kivül. Előfizetési ára: **negyed évre 1 frt, fél évre 2 frt, egész évre 4 frt,** azeddig megjelent 16 iv történelmi mellékletért **külön 45 kr.**

LÁNYOK LAPJA

cz. képes folyóiratunkat is melegen ajánljuk a közönség figyelmébe. E lap kizárólag a serdülő koru leányok számára van szerkesztve, s hogy miként teljesiti szolgálatát a **nőnevelésügy** érdekében, legjobban bizonyitja a már megfutott **nyolcz év.** A közeledő **kilenczedik** évfolyam is érdekes, a serdülő koru leányok igényeihez alkalmazott leszen. **A Lányok Lapja** megjelen havonkint kétszer, pompás kiállitással, égszinkék boritékkal, két iven képekkel és külön csatolt **képmelléklettel**, tehát bámulatos gazdag tartalommal. Előfizetési ára: **negyed évre 1 frt, fél évre 2 frt, egész évre 4 frt.** Mint eddig nyolcz év óta, reméljük, hogy a kilenczedik évben is fokozódott érdeklődéssel karolják fel a mivelt szülők lapunkat, melynek egy leányasztalról sem volna szabad hiányozni.

Kiadóhivatal, hova egyenesen és kizárólag mindkét lap előfizetése intézendő: Budapest, **zöldfa-utcza 32.** sz. 5419

Dolinay Gyula
A Hasznos Mulattató és a Lányok Lapja szerkesztője és kiadótulajdonosa.

IGÉRVÉNYEK

január 15-iki huzáshoz

Tiszavölgyi sorsjegyekre

1 frt 50 és bélyeg.
Főnyeremény 50.000 o. é. forint.

Trieszti kiállitási sorsjegyek

Huzás 1883 február 18-án
1000 nyeremény 213,550 frt értékben.
Főnyeremény **50,000** forint osztr. ért.
Egy sorsjegy ára **50** kr.
10 darab vételénél egy sorsjegy ingyen. 5682

A **'MERCUR'** *kiadóhivatalának bank- s váltóüzlete*
BUDAPESTEN Politzer S. **BUDAPESTEN**
Dorottya-utcza 12. **Dorottya-utcza 12**

Házeladás.

A «Pesti szegény-gyermekkórház-egylet» szabad kézből

eladja

a főváros VIII. kerületében őszutcza 4. szám alatti közel **hatszáz □ ölnyi telkét** a rajta épült emeletes s részben földszintes **házzal** együtt. — Bővebb értesitést ád az egyesület házgondnoka **Adler Antal** ur VII. ker. Rombach-utcza 8. sz. a. 5454

A választmány.

4% Tiszavidéki sorsjegyek

évenkint 3 huzással.
Legközelebbi huzás már január 15.
Főnyeremény 5679
100,000 forint
Eladom 12, hónaponkinti 10 frtos részletfizetésre.
Azonnal az első részlet befizetése után a sorsjegy a vevő tulajdonát képezi, s az illető sorsjegygyel minden nyereményre egyedül csak ő játszik.

LŐRY J., bankház Budapesten, hatvani-utcza 17. sz.